наша свабода

№54(141) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

28 ТРАЎНЯ 2001 года
ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас:
220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail:
NPSvaboda@irex.minsk.by
http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

О президентских выборах

Как стало известно из достоверных источников, в администрации президента принято решение пойти на жесткий вариант проведения выборов.

Смотри стр.5

Закрыты з'езд

5 з'езд Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада), скліканы 27 траўня, можа прывесці да фармальнага афармлення расколу ў партыі. Ва ўсялякім выпадку, каля паўсотні дэлегатаў, якія прадстаўляюць унутрыпартыйную фракцыю «За адзінства» на чале з намеснікам старшыні партыі Аляксеем Каралём, напачатку з'езда пакінулі залу паседжанняў у знак пратэсту супраць аўтарытарных метадаў кіравання лідэра Мікалая Статкевіча.

Напярэдадні, 23 траўня, выканаўчае бюро партыі прыняло рашэнне правесці з'езд за зачыненымі дзвярыма і абмяркаваць адно-адзінае пытанне: выпрацоўка выбарчай платформы партыі. Афіцыйна закрыты характар з'езда тлумачыўся тым, што на форум запрошаныя пяцёра прэтэндэнтаў у прэзідэнты ад апазіцыі. А так як выбарчая кампанія яшчэ не пачалася, то магчымая прысутнасць здымачнай групы БТ на з'ездзе непажаданая – з гэтага падыходу вырашылі прэсу не запрашаць увогуле. Старшыня партыі М.Статкевіч назваў дзве прычыны. «Па-першае, будуць прэтэндэнты. Падругое, вельмі сорамна: у нас ёсць чалавек пяць вельмі эмацыйных людзей, якія выказваюць свае пазіцыі вельмі эмацыйна, а астатнім вельмі сорамна. Гэта з'езд пазачарговы для вырашэння стратэгіі партыі. Мы не хацелі б, найперш, прысутнасці Беларускага тэлебачання, таму мы і аб'яўляем з'езд закрытым», – сказаў М.Статкевіч 26 траўня. Гэтая прычына бачыцца прыцягнутай за вушы, а ацэнка ўнутрыпартыйнай сітуацыі – занадта спрошчанай. Ад адказу на пытанне пра магчымы раскол у Грамадзе Мікалай Статкевіч ухіліўся.

Намеснік старшыні партыі кіраўнік фракцыі «За адзінства» Аляксей Кароль напярэдадні з'езда заявіў, што «ЦК зацвердзіла толькі адно пытанне – выпрацоўку выбарчай платформы, але фракцыя прапануе пытанне пра перавыбары кіраўніцтва – старшыні, намеснікаў і кіраўніка справамі».

Заканчэнне на стар.3

Сямён Домаш у інтэрнэце

Адзін з патэнцыйных прэтэндэнтаў на пасаду прэзідэнта Сямён Домаш дэбютаваў у інтэрнэце – з 26 траўня працуе ягоны сайт «Сямён Домаш. З павагай да майго народа».

Веб-дызайн інфармацыйнай старонкі распрацаваны Андрэем Пейцам. Старонка мае беларускую, рускую ды англійскую версіі і ўключае ў сябе 10 раздзелаў. Адкрываюць старонку «Навіны» грамадска-палітычнага характару, падрыхтаваныя на аснове матэрыялаў інфармацыйных агенцтваў; затым падаецца «Біяграфія», «Фотаальбом». Затым ідуць раздзелы «Прэса аб Домашу», «Інтэрв'ю», «Публікацыі», «Сацыялогія», «Пра Домаша гавораць», «Зваротная сувязь» і «*Vox populi*».

Знайсці старонку патэнцыйнага прэтэндэнта можна па адрасе **www.domash.by**.

Рыгор БУЯН

Пуцёўка на выбары

З'езд нефармальнага грамадскага аб'яднання «Рэгіянальная Беларусь», ці з'езд грамадскасці краіны, 26 траўня фактычна даў свайму лідэру Сямёну Домашу пуцёўку на прэзідэнцкія выбары. Прагнозы аналітыкаў цалкам апраўдаліся: 815 дэлегатаў з 99 рэгіёнаў Беларусі аднагалосна заявілі пра найактыўны ўдзел «Рэгіянальнай Беларусі» ў прэзідэнцкай кампаніі і публічна выказалі падтрымку патэнцыйнаму кандыдату ў прэзідэнты з Гродна. Адзіная пастаўленая перад з'ездам задача – падтрымаць старшыню Каардынацыйнай рады «Рэгіянальнай Беларусі» Сямёна Домаша паспяхова выкананая. Хаця фармальнай прычынай з'езда называлася падвядзенне гадавой дзейнасці Каардынацыйнай рады, створанай 18 траўня 2000 года.

Фота Ул. ШЛАПАКА

Выступоўцы ад рэгіёнаў даказвалі неабходнасць тэрміновага вылучэння адзінага кандыдата ў прэзідэнты, прычым усе схіляліся да думкі, што гэтым *адзіным* мусіць быць іхні лідэр. У сваім невялікім дакладзе С.Домаш, як водзіцца, выклаў сваё бачанне ўнутрыпалітычнай і эканамічнай сітуацыі ў краіне. Адной з важнейшых негатыўных вехаў сямігадовага праўлення А.Лукашэнкі лідэр «Рэгіянальнай Беларусі» назваў «дзяржаўны пераварот» 1996 года, які прывёў да «ліквідацыі прадстаўнічай улады, а з ёю і прававой дзяржавы»; «дзяржаўны суверэнітэт стаў разменнай манетай у не зусім чыстай палітычнай гульні кіраўнікоў Беларусі». Самай трапнай характарыстыкай цяперашняй сітуацыі варта лічыць выказванне, што «яшчэ пяць гадоў такога кіравання Беларусь не вытрымае».

Сямён Домаш сцвярджае, што ён і яго прыхільнікі ведаюць шляхі да «беларускай мары». Апрача агульных словаў кшталту «дзеля выратавання нашага **агульнага дома – Беларусі** мы павінны кансалідавацца», даклад патэнцыйнага прэтэндэнта не быў пазбаўлены некаторай канкрэтыкі. Так, Сямён Домаш лічыць неабходным стварыць урад народнага даверу, куды мусяць увайсці прадстаўнікі ўсяго палітычнага спектра рэспублікі. С.Домаш выступае за канстытуцыйную рэформу, калі многія цяперашнія паўнамоцтвы прэзідэнта будуць вернутыя парламенту і ўраду, і аднаўленне паўнавартаснага парламента, дзеля чаго неабходна правесці выбары па прапарцыянальна-мажарытарнай сістэме.

Асаблівую ўвагу Сямён Домаш звярнуў на «замацаванне добрасуседскіх і ўзаемавыгадных адносінаў з Расіяй». Гэта магчыма пры захаванні чатырох прынцыпаў: пры забеспячэнні суверэнітэту Беларусі, акцэнт на эканамічнае супрацоўніцтва, а не на падпісанне віртуальных палітычных дамоваў, лозунг «Беларусь з Расіяй супраць Еўропы» замяніць на «Беларусь – мост паміж Еўропай і Расіяй».

Сямён Домаш бачыць адной з першачарговых мэтаў рэзкае абмежаванне дзяржаўнага кантролю над СМІ. Паводле патэнцыйнага кандыдата, найперш мусіць быць усталяваны кантроль над Нацыянальнай дзяржтэлерадыёкампаніяй, прычым кантроль не ўладны.

Заканчэнне на стар.3

Варшава надеется на здравый ум Минска

Прохладные отношения с руководством Беларуси не смогут помешать Польше интегрироваться в Европу

Урок Сычевского

Мероприятие под названием Всебелорусское собрание, прошедшее 18 мая в Минске, все же получило известность за рубежом. И даже не благодаря выступлению на нем Лукашенко. Появившийся на трибуне депутат польского Сейма Ян Сычевский сделал для известности этой джамахирии (прямое правление народа) то, что обычно умеет делать сам белорусский правитель.

Гость из Белостока позволил себе сравнить социально-экономические достижения Беларуси за последние годы с провальными, по его словам, реформами в Польше. При этом он оперировал различными цифрами долгов внутренних и внешних, другими показателями, которые представили положение в Польше в негативном свете. Правда, позже, в коридорах Сейма, депутат Сычевский признался белорусским журналистам, что все, им изложенные данные, были взяты из прессы. Причем немецкой. Что касается польской, то поведение Сычевского на белорусской джамахирии было встречено резко критическим тоном. И не только потому, что, как полагают в Варшаве, не следовало польскому политику так говорить о своей родине за рубежом. Польские СМИ и представители различных политических партий считают ошибочным само участие депутата Сейма от Союза демократических левых сил (SLD) в лукашенковской массовке. По словам самого Сычевского, его ждет партийный суд. Правда, в чем будет выражена мера наказания, он не знает. Намерены послушать незадачливого оратора и в депутатской комиссии по этике. Кстати, Сычевский является не только председателем общественного объединения белорусской культуры (Белосток), но и вице-председателем парламентской группы Польша-Беларусь. В Минск он поехал в качестве гостя от общественного объединения, а не как парламентарий. Как усиленно его представляли белорусские власти.

Окончание на стр.5

«Белпошта» парушае закон

Міністэрства прадпрымальніцтва і інвестыцыяў прызнала супрацьпраўнай дзейнасць аб'яднання «Белпошта». Гэта стала адказам міністэрства на сумесны запыт Беларускай асацыяцыі журналістаў і рэдакцыяў шэрагу недзяржаўных выданняў прызнаць «Белпошту» і мінсувязі вінаватымі ў парушэнні патрабаванняў антыманапольнага заканадаўства (у прыватнасці, гэта тычыцца ўстанаўлення тарыфаў на паштовыя паслугі).

У Беларусі будзе «свая» кава

У Беларусі бліжэйшым часама пачне вырабляцца кава. Плануецца, што да 15 тонаў кавы штомесяц будзе выпускаць прадпрыемства «Ікартайм», размешчанае ў Астрашыцкім Гарадку. Сыравіна для вытворчасці будзе набывацца на вядомым каваым рынку ў Гамбургу. Называцца беларуская кава будзе...«Матадор».

Медустановы недафінансуюцца

Па стане на 1 траўня запазычанасць бюджэту перад установамі аховы здароўя склала 42 мільярды рублёў. Амаль уся гэтая запазычанасць прыпадае на мясцовыя бюджэты. Паводле міністра аховы здароўя Ігара Зелянкевіча, разглядам сітуацыі з фінансаваннем установаў аховы здароўя варта заняцца адмысловым кантрольным органам.

Настаўнікам затрымліваюць заробкі

150 тысячам настаўнікаў затрымліваюць заробкі за некалькі апошніх месяцаў. Агульная сума складае 3 мільярды рублёў. Самая горшая сітуацыя на Магілёўшчыне, на якую прыпадае 90% ад усёй запазычанасці перад педагогамі.

Прастой без кампенсацыі

У пяцідзённы безлатны адпачынак адправіла працоўных кіраўніцтва брэсцкага завода «Колератрон». Але, паводле калектыўнай працоўнай дамовы, у выпадку адсутнасці працы па віне адміністрацыі працоўныя павінны атрымліваць 2/3 ад памеру тарыфнай стаўкі.

Сталі болей паміраць ад цырозу

На з'ездзе тэрапеўтаў краіны, які прайшоў днямі ў Беларускім дзяржаўным медуніверсітэце, было паведамлена, што за апошнія пяць гадоў смяротнасць насельніцтва ад тэрапеўтычных хваробаў значна ўзрасла. Найбольшы рост смяротнасці зафіксаваны ад пнеўманіі – на 52%, а таксама ад цырозу пячонкі – на 33%.

НАДВОР'Е

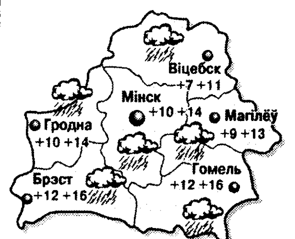

Крыніца: www.gismeteo.ru

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1380

АКЦЫІ

Рух неабыякавых грамадзянаў

З заклікам стварыць шырокі народны рух грамадзянаў, для якіх неабыякавае будучае Айчыны, звярнулася да беларускага народа група вядомых у краіне людзей. Сярод іх такія палітыкі, як Станіслаў Багданкевіч, Аляксандр Бухвостаў, Мечыслаў Грыб, літаратары Анатоль Вярцінскі, Генадзь Бураўкін, Ніл Гілевіч, вучоныя Леанід Лыч, Іван Нікітчанка, журналісты Мікалай Галко, Анатоль Гуляеў, Іосіф Сярэдзіч, прадстаўнікі іншых прафесіяў.

Яны заяўляюць, што галоўная мэта дадзенай ініцыятывы — «аб'яднаць і ўзгадніць дзейнасць як пэўных асобаў, гэтак і грамадскіх, палітычных сілаў краіны (незалежна ад этнічных, рэлігійных і культурных асаблівасцяў) у імя сцвярджэння новага курсу развіцця Беларусі». У звароце выказаная ўпэўненасць у тым, што агульнымі намаганнямі можна стварыць рэальную сілу, якая будзе здольная забяспечыць паспяховае будаўніцтва новай, суверэннай Беларусі.

Звяртае на сябе ўвагу той факт, што ў спісе людзей, што падпісалі зварот, з'явіліся прозвішчы, якія апошнім часам не праяўлялі сябе актыўна ў публічнай палітыцы. Гэта, напрыклад, былы першы намеснік старшыні КДБ генерал-маёр Валеры Кез, генерал-маёр Валеры Паўлаў, генерал-лейтэнант унутранай службы ў адстаўцы Канстанцін Платонаў і іншыя.

Уладзімір ГЛОД, БелаПАН

Міліцыю раздражнілі тэлепузікі

«Хутка прэзідэнцкія выбары, час пераключаць праграму» – за распаўсюджанне такіх улётак былі затрыманы 24 траўня ў Мінску лідэр маладзёжнага крыла Аб'яднанай грамадзянскай партыі «Моладзь АГП» Алесь Карнеенка разам з сябрамі па партыі. Усяго затрымалі трох чалавек.

Маладыя людзі былі затрыманыя за правядзенне акцыі пад назвай «Толькі для тэлеаматараў». Удзельнікі акцыі раздавалі каля сталічнага кінатэатра «Кастрычнік» невялікія буклеты з заклікамі «Глядзіце беларускае тэлебачанне, самыя свежыя навіны, самыя аб'ектыўныя каментары, цудоўная якасць паказу, арыгінальныя перадачы, мінімум рэкламы і заўсёды адзін і той жа галоўны герой. Глядзіце БТ. Прывыкайце, бо хутка ў вас не застанецца выбару». Высова рабілася такая: «Хутка прэзідэнцкія выбары, час пераключаць праграму».

Разам з А.Карнеенкам былі затрыманыя два непаўнагадовыя сябры гэтага аб'яднання. Затрыманне праводзілі некалькі супрацоўнікаў міліцыі з аўтаматам. Загады ім аддаваў чалавек у цывільным.

Па сведчанні А.Карнеенкі, у буклетах утрымліваліся арыгінальныя ўкладышы з выявай злога тэлепузіка, менавіта з-за гэтай выявы ва ўдзельнікаў акцыі пачаліся праблемы. Міліцыянераў асабліва раздражняла выява тэлепузіка, у якім яны не хацелі пазнаваць нікога іншага, апрача Лукашэнкі.

Праваабарончы цэнтр «Вясна»

Не проста мала, а дужа мала

Паводле звестак міністэрства статыстыкі і аналізу, у красавіку 2001 года сярэдняя налічаная зарплата беларускіх калгаснікаў склала 60,6 тысячы рублёў, што эквівалентна 45 доларам. Зарплата калгаснікаў на 19,5% ніжэйшая за мінімальны спажывецкі бюджэт (МСБ) і на 51,8% меней за зарплату ў прамысловасці.

Сярод нізкааплачвальных катэгорыяў грамадзянаў — малодшы медыцынскі персанал — 55,5 тысячы рублёў, работнікі сацыяльнага забеспячэння — 61,9, культуры — 78,2 тысячы, гандлю і грамадскага харчавання — 83,3 тысячы, мастацтва — 85,3 тысячы, адукацыі — 85,5 тысячы, лясной гаспадаркі — 91,1 тысячы.

Дзмітрый УЛАСАЎ

Камунальная кватэра

Адзін харошы дзядзька меў вольную кватэру, ды зарандарыў яе ажно на пяць год нейкім прыкрым валацугам у спартовых штанах пад слова гонару. А які там гонар, слухай? Каб ім праваліцца, абрыдлым чужынцам, швэндаюцца кодлай па свеце з мэтай скрасці што ці абдурыць якога разяваку з грашыма; а калі што не так, дык і заб'юць. Адкуль яны – невядома, чорт іхні бацька, пекла іхні рай. Апошнім часам свет сапсаваўся, дык навылазіла такіх, як вошай на каўнер, – няма рады, ратуйся ў каноплі.

Тым разам наш дзядзька згубіў развагу ды пакваліўся на абяцаныя вялікія грошы, бо тыя валацугі гэтак складна гаварылі, гэтак прыгожа апавядалі, гэтак аддана заглядалі ў вочы, што немагчыма было трываць, так хацелася адразу багацця незлічонага, тэлевізараў і лядоўняў на халяву. Дзядзька і даў хібу. (Каб хто з нас ведаў, што заўтра чакае, мусіць сёння б ужо радаваўся).

Ажно праз два гады прыходзіць ён пад дзверы свайго памяшкання ды бачыць на іх цыдуліну, накрэмзаную спешкам ад рукі: «Камунальная кварціра «Чарка і шкварка». Пажызненны владзелец Бэдзя Інтэграстаў». Адчыняе дзверы, а там – смурод, чад, гармідар, тлум. Шпалеры абадраныя, у кутах павукі, на століі прысохла яешня, на касяках – капуста, па сценах нехта хадзіў у гумовых ботах, з прыбіральні проста льецца. А ў пакоях! Калі былі якнебудзь у саўгасе «Трындзец», бачылі кароў, падпертых каламі, дык можаце сабе ўявіць інтэр'ер. Але горш за ўсё, што адна сценка цалкам зламаная, і праз яе скрозь відны вантробы суседняй кватэры – бясконца доўгія цёмныя закавулкі з маленькімі пакойчыкамі без дзвярэй. Што там робіцца – невядома, ды адтуль чародамі бягуць чорныя пацукі, чуюцца енкі, скрыгатанне, плач, шум бойкі, мацерная лаянка і такі невераголны грукат, што ўвесь дом трасецца. Не раўнуючы як у пекле.

— Ну што? — чуе раптам дзядзька побач Бэдзін голас. – Адабраеш перастроечку? Рэшылі аб'ядзініцца з нашымі саседзямі, чтоб за свет не плаціць.

— Ах вы гады! — кажа дзядзька і не пазнае свайго голасу. – Што нарабілі! Хіба ж вы ў мяне пыталі дазволу на гэтакае паскудства? Хіба ж вы тут гаспадары? Прэч адсюль, навалач! Пайшлі вон, сабакі!

— Чывочывоо? – перапытвае нахабна Бэдзя і бокам падступае да яго з нажом. – Ты у міня пагавары, фраер! Ты ў міня ішчо пабазар, лох! Была ваша – стала наша, панял? І кварціра мая, і на кухні ўся пасуда мая. І трапкі маі, і тапкі маі. Скажы ему, братан...

— Дзісцьвіцельна, он прав, — кажа тлусты задышлівы братан з суседняй кватэры. – Эта кварціра ісконна наша. Здзесь усегда жылі братаны, ва ўсе ўрэмена. І не нада навалвацца, патаму что ў нас всё віздзе схвачана.

Мігам апынуўся дзядзька на вуліцы без шапкі, грошай і штаноў. Голы і босы. Да гэтага часу ходзіць, шукае паразумення. Ды ўсё дарэмна.

Ну дык што, чытач, мае быць нам грамадой яму падмагчы, як думаеш? Бэдзі – яны толькі ў кодле супроць аднаго смелыя. А калі кампаніяй узяць за грудкі – сікуны...

Аляксандар ДУБРАВІН

ФОТАФАКТ

Шарамета хочуць дапытаць

Раніцай 25 траўня ў маскоўскім аэрапорце «Унукава» пры адлёце ў камандзіроўку ў Тбілісі супрацоўнікамі МУС Расіі быў затрыманы кіраўнік аддзела спецыяльных інфармацыйных праектаў ОРТ Павел Шарамет. Пра гэта БелаПАН паведаміў кіраўнік беларускага бюро ОРТ Дзмітрый Наважылаў.

Паводле яго словаў, Шарамету патлумачылі, што затрыманне праводзіцца па запыце міністэрства ўнутраных справаў Беларусі. Праз некаторы час Шарамета адпусцілі, і ён вылецеў у Тбілісі. Пасля вяртання ён абавязаны даць міліцыі паказанні.

Калегі журналіста выказваюць здагадку, што гэтае затрыманне можа быць звязанае са справай аб знікненні аператара ОРТ Дзмітрыя Завадскага. Як вядома, раней Шарамет заяўляў, што не выключае датычнасці да выкрадання беларускіх спецслужбаў. Ён выказваў думку, што следства ў дачыненні да асобаў, што падазраюцца ў дачыненні да выкрадання Завадскага і іншых злачынстваў, фактычна развалянае.

Генадзь БАРБАРЫЧ

АБРАДЫ

Усё для «Дажынак»

Сёлета ў Беларусі зноў на ўзор савецкіх часоў будзе арганізаванае рэспубліканскае спаборніцтва па ўборцы ўраджаю. Такое рашэнне прынятае днямі Саветам міністраў. «Бітва за ўраджай» з усемажлівымі заахвочваннямі абвешчаная тычна ўборкі збожжа, зернебабовых культур і льну.

Лепшая вобласць атрымае грашовую прэмію сумай каля 9 мільёнаў рублёў, шэсць перадавых раёнаў – па 3 мільёны рублёў і легкавым аўтамабілі для службовага карыстання. Сярод калгасаў і саўгасаў разыгрываюцца 18 ганаровых дыпломаў з машынамі і з 1-2 мільёнамі рублёў. Апрача таго, прызы прадугледжаныя камбайнерам і кіроўцам – гэта матацыклы, лядоўні, тэлевізары, аўтамабілі.

Усяго на падарункі будзе патрачана 346,5 мільёна рублёў. Уручаць іх, відаць, традыцыйна ўласнаручна будзе Алесь Лукашэнка на «Дажынках». Дарэчы, аргкамітэт гэтага мерапрыемства ўжо правёў першае паседжанне. Мяркуецца, што сёлетняе «свята ўраджаю» пройдзе ў Мазыры ў перыяд з 25 па 30 жніўня. Многія прагназуюць, што гэтыя «Дажынкі», за якімі праз тыдзень ці два пройдуць прэзідэнцкія выбары, маюць быць як ніколі пампезнымі.

Алесь КАТОВІЧ

Стратны рэйс

З 25 траўня авіякампанія «Гомельавія» ўнесла змяненні ў рэйс па маршруце «Гомель - Мінск - Гродна», адмяніўшы яго другую частку – пералёт да Гродна. У сярэднім паслугамі авіятраў карысталіся 25-30 пасажыраў (самалёт Ан-24 разлічаны на 48 месцаў), якія накіроўваліся з Гомеля ў Мінск. Затым, з Мінска ў Гродна, у самалёце заставалася не больш за тры пасажыры. На зваротным шляху сітуацыя была аналагічнай.

СУД

«Справа Бандажэўскага» спрэс сфабрыкаваная

25 траўня ваенная калегія Вярхоўнага суда Беларусі выслухала апошняе слова ўсіх, хто абвінавачваецца па крымінальнай справе Гомельскага медінстытута.

Напрыклад, былы прарэктар па выхаваўчай працы ВНУ Уладзімір Раўкоў у сваім выступленні некалькі разоў звяртаўся да прафесара Юрыя Бандажэўскага з просьбай дараваць яму. «Прашу прабачэння ў вас за тое, што я быў вымушаны вас абгаварыць», — сказаў Раўкоў, звяртаючыся да свайго былога начальніка.

Нагадаем, што Раўкоў быў першым затрыманым па дадзенай справе ў ліпені 1999 года, і менавіта ён даў паказанні ў дачыненні да Бандажэўскага, на падставе якіх прафесара затым затрымалі. Аднак праз тыдзень Раўкоў адмовіўся ад сваіх словаў і трымаецца гэтай пазіцыі дагэтуль. Былы прарэктар, у прыватнасці, сцвярджае, што ў момант дачы паказанняў да яго выкарыстоўвалі недазволеныя метады следства. Раўкоў таксама нагадаў суду, што яго судзілі, не прадаставіўшы магчымасці азнаёміцца з матэрыяламі крымінальнай справы. Сваёй віны Уладзімір Раўкоў у судзе не прызнаў.

Абвінавачаныя члены прадметных экзаменацыйных камісіяў Ніна Шамочак і Наталля Фомчанка ў сваім апошнім слове прызналіся, што яны супрацоўнічалі са следствам, дапамагаючы следчым падтасоўваць патрэбную інфармацыю супраць Бандажэўскага і Раўкова ў абмен на вызваленне з-пад варты і прызначэнне мяккага пакарання.

Бандажэўскі заявіў, што амаральныя метады супраць яго ўжываюць яшчэ з тых часоў, калі ён быў рэктарам. Гэтаму прафесар бачыць адзіную прычыну: яго пазіцыя як вучонага ў дачыненні да наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС была недаспадобы ўладам. «Я зразумеў механізм уздзеяння радыенуклідаў на арганізм чалавека. Хачу сказаць, што ў плане захавання здароўя людзей мы стаім над безданню».

Ірына ШАНЦАВА, БелаПАН.

ГРАНІЦА

Мяжа ў калючым дроце

Інжынерныя збудаванні на беларуска-польскай мяжы не будуць адналяцца. Выдзеленне сродкаў з бюджэту на іх знішчэнне таксама не прадугледжана. Пра гэта заявіў старшыня Дзяржкамітэта памежных войскаў Рэспублікі Беларусь Аляксандр Паўлоўскі 24 траўня ў Брэсце пасля падпісання выніковага дакумента перамоваў з галоўным камендантам памежнай варты Рэспублікі Польшча Марэкам Бяньковскім.

«Каб зняць калючы дрот і слупы, трэба патраціць вельмі вялікія грошы. Таму мы ўбіраем іх па меры таго, як яны падаюць. Мы не падтрымліваем наяўнасць такіх інжынерных збудаванняў на мяжы Беларусі і Польшчы. На мяжы з Прыбалтыкай і Украінай мы іх не будуем і нават не плануем, — сказаў Паўлоўскі. — Нам засталося ад Савецкага Саюза 400 кіламетраў інжынерных збудаванняў, але траціць грошы для таго, каб іх зняць, будзе няправільным. Пытанне аб аднаўленні загародаў або збудаванняў новых мы не абмяркоўвалі з польскімі калегамі... Ёсць зусім новыя метады і спосабы барацьбы з нелегаламі».

Спадар Бяньковскі падтрымаў калегу: «Я хачу вас супакоіць — мы не будзем будаваць сцены і не будзем узводзіць новыя інжынерныя збудаванні».

На пытанне карэспандэнта БелаПАН аб тым, калі Польшча ўвядзе візавы рэжым для беларусаў, М.Бяньковскі адказаў, што «гэтае пытанне – у кампетэнцыі польскага ўрада».

Валянціна КАЗЛОВІЧ

КРЫМІНАЛ

Знікаюць машыны

За чатыры месяцы 2001 года органамі ўнутраных справаў было адшукана 578 выкрадзеных аўтамашын. Прычым 98 са знойдзеных аўтамабіляў былі выкрадзеныя ў папярэднія гады. Такія лічбы былі абнародаваныя на прайшоўшай 25 траўня ў Мінску чарговай калегіі міністэрства ўнутраных справаў.

У той жа час, паводле звестак МУС, штодзённа ў рэспубліцы выкрадаецца да 10 аўтамабіляў. З іх па гарачых слядах вышукваецца не больш за тры. Як адзначалася на калегіі, кожнае трэцяе злачынства, звязанае з выкраданнем аўтатранспарту, учыняецца непаўнагадовымі або асобамі ў нецвярозым стане. 41% злачынцаў раней ужо прыцягваліся да крымінальнай адказнасці, больш за палову – дзейнічалі ў групе.

Улічваючы ўсё гэта, на калегіі было вырашана прыняць дадатковыя захады па справах аб вышуку асобаў, прапаўшых без вестак разам з аўтатранспартам.

Юрый ПАЦЁМКІН, БелаПАН

Брэсцкая гарэлка зрабіла сенсацыю

Магчыма, ужо ў бліжэйшы час пачнуцца пастаўкі ў Вялікабрытанію прадукцыі Брэсцкага лікёра-гарэлачнага завода. Больш чым 200 патэнцыйных пакупнікоў падчас прайшоўшай 22-24 траўня ў Лондане міжнароднай выставы-кірмашу він і алкагольных напояў зацікавіліся прадукцыяй завода.

Як паведаміў БелаПАН прэссакратар МЗС Беларусі Павел Латушка, экспазіцыя Брэсцкага лікёра-гарэлачнага завода «выглядала вельмі значна». Дэманстраваліся як ужо вядомыя беларускім пакупнікам гарэлкі «Палярная», «Беларусь» і «Бярозкая», так і новы гатунак «Сталіца», а таксама настойкі «Рабінка», «Кедравая», «Хазарская», лікёр «Какосавы» і іншыя. Сапраўднай сенсацыяй стала гарэлка «Бярозавая» у арыгінальным выкананні і ўпакоўцы.

Сярод наведвальнікаў сайта брэсцкага завода былі праведзены розыгрыш 3-літровай бутэлькі гарэлкі «Беларусь». З экспазіцыяй азнаёміліся прадстаўнікі спецыялізаванага часопіса *Theme*, прызначанага для ўладальнікаў гатэляў, рэстаранаў і кафэ, а таксама журналісты Бі-бі-сі.

Зараз кіраўніцтва завода вырашае пытанні, звязаныя з падпісаннем агенцкага пагаднення і дастаўкай прадукцыі ў Вялікабрытанію.

Андрэй АСМАЛОЎСКІ

Пуцёўка на выбары

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

Мусіць быць створаны грамадскі наглядальны Савет (па ўзоры, відаць, расійскага НТВ), створаны на парытэтных пачатках з прадстаўнікоў улады, партыяў, грамадскіх арганізацыяў, журналісцкіх саюзаў.

Звяртае на сябе ўвагу і яшчэ адзін лозунг, агалошаны Сямёнам Домашам. У існуючай сітуацыі ён набывае надзвычайную актуальнасць. «Лічу прынцыповым тое, што дзяржавай павінны кіраваць псіхічна здаровыя людзі. І таму ўсе кандыдаты на пасаду прэзідэнта павінны прайсці незалежнае медыцынскае абследаванне стану псіхічнага здароўя».

Абсалютная большасць дэлегатаў падтрымала прапанаваную рэзалюцыю з'езда. «Мы падтрымліваем пагадненне пяці магчымых кандыдатаў: У.Ганчарыка, С.Домаша, П.Казлоўскага, С.Калякіна, М.Чыгіра, а таксама намаганні КРДС, скіраваныя на кансалідацыю грамадства і вылучэнне адзінага кандыдата. Усведамляючы, што будучыя прэзідэнцкія выбары могуць мець вырашальнае значэнне для далейшага лёсу Беларусі, мы, прадстаўнікі грамадскасці рэгіёнаў Беларусі, заяўляем пра свой актыўны ўдзел у будучай прэзідэнцкай кампаніі і выказваем сваю падтрымку магчымаму кандыдату кіраўніку Каардынацыйнай рады «Рэгіянальнай Беларусі» – Сямёну Домашу», — гаворыцца ў дакуменце.

На пасляз'ездаўскай сустрэчы з журналістамі С.Домаш заявіў, што «на прэзідэнцкіх выбарах рэгіянальныя арганізацыі выступяць кансалідавана, і мы будзем мець большыя шанцы на перамогу». «У дакументах з'езда няма пацверджання таму, што мы распачалі перадвыбарную кампанію. Ніякага фальстарту таксама няма. Ідзе аналіз сітуацыі і як грамадска-палітычныя сілы ставяцца да выбараў і каго б яны хацелі бачыць у якасці магчымых кандыдатаў», — так С.Домаш пракаментаваў з'езд «Рэгіянальнай Беларусі». С.Домаш адмаўляе, што падобнае рашэнне пагоршыць сітуацыю ўнутры «пяцёркі» патэнцыйных кандыдатаў. «Калі б яны прысутнічалі сёння на нашым мерапрыемстве, яны б адчулі падтрымку і для сябе», — лічыць С.Домаш. Аднак астатнія прэтэндэнты на пасаду прэзідэнта, запрошаныя на з'езд, адмовіліся прыйсці на форум. І хоць С.Домаш звязвае гэта з тэхнічнымі прычынамі, відаць, справа ўсё ж у іншым. Відавочна, што ідэя адзінага кандыдата, якую больш за год спрабавала радзіць КРДС, памерла, паспеўшы хіба што паставіць крыж на самой Каардынацыйнай радзе. Членства Народнай Грамады у КРДС прыпыненае; афіцыйна выйшла з Рады Беларуская партыя працы, а цяпер і партыя жанчынаў «Надзея». Фактычна, КРДС ужо не мае кворуму. Тым не менш, адразу пасля стварэння «пяцёркі», калі з'явілася хоць нейкая пэўнасць у стане апазіцыі, КРДС, якая самаўхілілася ад вызначэння адзінага кандыдата (пра гэта заявіў С.Домаш 3 траўня на першай прэс-канферэнцыі «пяцёркі»), рэанімiравала бясплодную ідэю адзінага кандыдата і паспрабавала яе ажыццявіць. Тое, што аднаго з «пяцёркі» – Сямёна Домаша – найактыўна лабіруе КРДС, захапленне сярод астатніх прэтэндэнтаў, зразумела, не выклікае.

Па-другое, у грамадскай свядомасці за С.Домашам усталявалася характарыстыка «правага прэтэндэнта». Калі глянуць на расклад сілаў, прысутных на з'ездзе, то гэта насамрэч так. Са 107 рэгіянальных партыйных структураў 73 прадстаўляюць БНФ, 20 – АГП і 14 – БСДП (Народная Грамада). Пры гэтым не бяруцца ў разлік структуры грамадскага руху БНФ «Адраджэньне», прафронтаўскіх арганізацыяў Малады Фронт, «Адраджэньне Айчыны», праваабарончы цэнтр «Вясна» ды іншыя. Можа быць, чацвёрка апасалася быць абвінавачанай у прыхільнасці да правых сілаў – таму на з'езд і не прыйшла.

Закончылася сустрэча С.Домаша з журналістамі невялікай сенсацыйнай заявай, што з 15 студзеня па 15 сакавіка спецслужбы трымалі яго пад каўпаком і за патэнцыйным кандыдатам у прэзідэнты вялося татальнае сачэнне. «Магчыма, сачэнне ёсць і цяпер, але я яго не адчуваю», — падкрэсліў Сямён Домаш.

Рыгор БУЯН

Только 8 процентов студентов хотят голосовать за Лукашенко

К такому выводу пришла социологическая служба молодежного движения ЗУБР после опроса 1.007 студентов в шести крупнейших ВУЗах страны. Опрос проводился в Белорусском государственном университете информатики и радиоэлектроники, Белорусской государственной политехнической академии, Белорусском государственном университете, Белорусском государственном экономическом университете, Белорусском государственном педагогическом университете и Белорусском государственном лингвистическом университете. На вопрос «Собираетесь ли вы принимать участие в выборах президента?» положительно ответили 88,5% опрошенных студентов. Лишь 7% ответили «нет» и 4,5% пока не определились.

Согласно результатам опроса, в общем за Александра Лукашенко будут голосовать лишь 8,2% студентов. 58,4% отдадут голоса другому кандидату. И 33,4% затруднились ответить на этот вопрос.

При этом серьезная борьба со страхом и неверием в свои силы отмечена после подсчетов ответа на вопрос «Кто победит на выборах – Лукашенко или другой кандидат?». Голоса тут разделились почти поровну – 40,2% ответили «Лукашенко» и 38,5% ответили «другой кандидат». 21,3% затруднились ответить.

Самыми консервативными ВУЗами оказались БГПА и БГПУ – там по 12% студентов хотят голосовать за Лукашенко. В таких демократических университетах, как БГУ и БГЭУ, таких студентов нашлось лишь по 4%. О деятельности ЗУБРа знают 54,1% белорусских студентов. 44,1% пока не слышали о движении, 1,8% затруднились ответить.

Почти половина тех, кто знает о ЗУБРе – 45,7% — оценивают его деятельность положительно, 22,2% — отрицательно. И 32,1% пока не определились со своим отношением к движению ЗУБР.

http://www.zubr-belarus.com/

Закрыты з'езд

Заканчэнне.
Пачатак на стар.1

«Закрыты з'езд – такога паняцця няма ў Статуце, наадварот, аб'яўляецца поўная галоснасць. Таму фракцыя запрасіла журналістаў, і я думаю, канчатковае слова за дэлегатамі з'езда».

Сапраўды, журналістаў на з'езд пусцілі. Аднак праз невялікі прамежак часу 58 сябраў фракцыі «За адзінства» ўчынілі дэмарш і пакінулі з'езд. Як патлумачыў кіраўнік фракцыі, дэмарш зроблены ў знак пратэсту супраць непрызнання паўнамоцтваў дэлегатаў ад Магілёўскай гарадской арганізацыі партыі і прызнання іншых, «неіснуючых» структураў. А.Кароль назваў гэта коратка: «бальшавізацыя сацыял-дэмакратычнай партыі». Калі ў гатэлі «Турыст» працягваўся з'езд часткі партыі на чале з Мікалаем Статкевічам, у штабкватэры БНФ фракцыя «За адзінства» правяла канферэнцыю. Фракцыя вітала стварэнне «пяцёркі» і заклікала пяцёх прэтэндэнтаў вызначыць сярод сябе «першага сярод роўных», гэта значыць, адзінага прэтэндэнта. Большасць сябраў фракцыі выказаліся за «больш жорсткае структураванне фракцыі: дакладна вызначыць каардынуючы орган, вызначыць сябраў і прыхільнікаў фракцыі ў Народнай Грамадзе, выступаць з уласнымі ініцыятывамі». Аднак фракцыя «За адзінства» не збіраецца пераўтварацца ў асобную структуру: яна дзейнічае ў ранейшай якасці – як фракцыя ўнутры Народнай Грамады.

Рычард ЛЬВОЎ

Лёс Беларусі залежыць ад выбараў

Інтэграцыя Беларусі ў міжнародную супольнасць напрамую звязаная з прэзідэнцкімі выбарамі

«Разгляд пытання пра аднаўленне статусу «спецыяльна запрошанага» для нашага парламента ў ПА СЕ ў цяперашні час напрамую ўвязваецца з правядзеннем на Беларусі прэзідэнцкіх выбараў увосень бягучага года», — такую заяву 23 траўня ў палаце прадстаўнікоў зрабіў міністр замежных справаў Міхаіл Хвастоў. Жаданне легітымізаваць незаконны орган улады, які не прызнаецца цывілізаваным светам, вымагае ад знешнепалітычнага ведамства «многабаковай і інтэнсіўнай працы па тлумачэнні ўнутрыпалітычных працэсаў, якія праходзяць на Беларусі, з мэтай давесці да членаў нацыянальных парламентаў замежных краінаў аб'ектыўнай інфармацыі пра дэмакратычныя пераўтварэнні ў нашай краіне». Такая праца вядзецца, найперш, з парламентамі Італіі, Вялікабрытаніі, Германіі, Бельгіі ды Швецыі, ды з Парламенцкімі асамблеямі АБСЕ, Савета Еўропы, іншых еўрапейскіх арганізацыяў. «Напрацаваны патэнцыял узаемадзеяння з замежнымі парламентарыямі і палітыкамі ўсяляе ўпэўненасць у дасягненні пастаўленай мэты», — сцвярджае М.Хвастоў.

Аднак міністр выдае жаданае за рэальнае. Па вялікім рахунку, М.Хвастоў мусіць рабіць падобныя неаб'ектыўныя заявы – інакш яму не ўседзець у займаемым крэсле. Еўропа не прызнала палату №2, бо вынікі выбараў былі сфальсіфікаваныя. Міжнародная супольнасць адназначна ставіць магчымасць інтэграцыі Беларусі ў залежнасць ад дэмакратычнасці прэзідэнцкіх выбараў, якія чакаюцца сёлета. У сярэдзіне траўня аналагічную заяву зрабіў прадстаўнік Еўрапейскага Саюза. Кіраўнік дырэктарата Усходняй Еўропы, Каўказа і дзяржаваў Цэнтральнай Азіі Генеральнага дырэктарата па знешніх сувязях Еўрапейскай камісіі Цімаці Сумма выказаў намесніку міністра замежных справаў Аляксандру Сычову зацікаўленасць Еўрасаюза ў дэмакратычным характары прэзідэнцкіх выбараў на Беларусі. Цімаці Сумма падкрэсліў, што пасля прэзідэнцкай кампаніі ЕС правядзе «рэвізію» ўзаемаадносінаў з Беларуссю, і гэтая працэдура будзе ўключаць у сябе і разнастайныя праграмы фінансавай ды тэхнічнай дапамогі.

А на пачатку ліпеня ў Мінск чарговы раз прыедзе «парламенцкая тройка»: старшыня ПА АБСЕ Адрыян Севярын, старшыні камітэта па палітычных пытаннях ПА СЕ Тэры Дэвіса і кіраўніка дэлегацыі Еўрапарламента па сувязях з Украінай, Малдовай і Беларуссю Яна Марыуса Віерсмы. «Тройка» спецыяльна створаная для каардынацыі дзеянняў гэтых міжнародных структураў у выпрацоўцы агульнай палітыкі ў адносінах да Беларусі. «Тройка» мае намер паглядзець ступень выканання чатырох умоваў АБСЕ, пастаўленых перад беларускім рэжымам, толькі выкананне якіх дазволіла б прызнаць выбары дэмакратычнымі. Верагодна, у бліжэйшыя месяцы ў Мінск можа завітаць і дзеючы старшыня АБСЕ міністр замежных справаў Румыніі Мірча Джоанэ.

Відавочна, што інтэграцыя Беларусі ў міжнародную супольнасць пастаўленая ў прамую залежнасць ад дэмакратычнасці прэзідэнцкіх выбараў.

Юрась ШЧАСНЫ

Х.-Г.Вік атрымаў карт-бланш

У той час, калі беларускія ўлады пагражаюць высылкай кіраўніку КНГ АБСЕ за «дэструктыўную дзейнасць», пасол Ханс-Георг Вік заручыўся даверам свайго патрона — дзеючага старшыні АБСЕ міністра замежных справаў Румыніі Мірча Джоанэ. Мірча Джоанэ прыняў кіраўніка місіі АБСЕ на Беларусі для кансультацыяў 18 траўня ў Бухарэсце. Менавіта ў румынскай сталіцы дзеючы старшыня буйнейшай еўрапейскай арганізацыі «пацвердзіў свой давер кіраўніку КНГ і ягонай дзейнасці, накіраванай на ўмацаванне дэмакратычных працэсаў у краіне. Дзеючы старшыня, — гаворыцца ў распаўсюджаным паведамленні, — падкрэсліў неабходнасць працягнуць перамовы паміж еўрапейскімі інстытутамі і КНГ з беларускімі ўладамі па паляпшэнні рамачных умоваў маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбараў». Асаблівая роля ў пасярэдніцкай дзейнасці ізноў належыць менавіта КНГ АБСЕ ў Мінску.

Выказванне поўнай падтрымкі кіраўніка місіі АБСЕ Ханса-Георга Віка з боку дзеючага старшыні АБСЕ сталася своеасаблівым адказам еўрапейскай арганізацыі беларускім уладам на пагрозы выслаць пасла. Трэба нагадаць, што 17 траўня міністр замежных справаў Беларусі Міхаіл Хвастоў ва ультыматыўнай форме заявіў, што «мы вельмі ясна далі зразумець паслу, што болей урад не будзе цярпець дзейнасць, скіраваную на кансалідацыю намаганняў па дэстабілізацыі сітуацыі ў краіне».

«Мы ясна далі зразумець паслу Віку, што, калі ён будзе працягваць такую дзейнасць, мы разгледзім пытанне пра яго знаходжанне на Беларусі... Дзейнасць пасла не можа быць дэструктыўнай для ўрада, і ўрад рана ці позна павінен паставіць пра гэта пытанне. Пытанне пастаўлена, і калі пытанне будзе даведзенае да канца, мы проста папросім пасла пакінуць тэрыторыю нашай краіны». Дэструктыўнасць дзейнасці пасла заключаецца ў тым, што «на мінулагодніх парламенцкіх выбарах у кастрычніку ў лік унутраных наглядальнікаў былі ўключаны ўключна прадстаўнікі апазіцыі, і КНГ заплаціла ім за працу».

Аднак насамрэч аказалася не ўсё так проста: Ханс-Георг Вік і ягоная дзейнасць адобраная. Кантракт з пасломм, які заканчваецца ў ліпені, кіраўніцтва АБСЕ можа працягнуць далей. Высылка ж Віка з Беларусі – калі правячы рэжым усё ж асмеліцца на такі крок — выкліча скандал паболей, чым высяленне еўрапейскіх паслоў з рэзідэнцыі «Драздны».

Генадзь БУЙНІЦКІ

Суд против свободы совести

Власти в очередной раз вознамерились водворить священника БАЦ Ивана Спасюка на тюремные нары: в Берестовицком районном суде рассматривается административное дело по обвинению отца Ивана и матушки Елены в... хулиганстве. А заключалось оно в том, что священник провел службу в каплице на белорусском языке.

Процесс этот назвать судебным невозможно, потому как судья Н.Казакевич нарушила практически все процессуальные нормы и права обвиняемого, гарантированные Конституцией Беларуси и международными правовыми нормами. Обвиняемому отказано в юридической помощи, в вызове свидетелей, в переводчике.

Судья Н.Казакевич заявила обвиняемому, который потребовал вести процесс на белорусском языке, что тот обязан знать русский язык. Однако такого требования к гражданам Беларуси не предусмотрено ни одним правовым актом, а вот право на переводчика гарантировано статьей 247 КоАП. Попирая статью 62 Конституции судья не дала обвиняемому возможности воспользоваться юридической помощью своего представителя. Н.Казакевич в категорической форме потребовала от обвиняемого, чтобы тот пользовался услугами платного адвоката, указанного судом. И, несмотря на заявление священника, что у него нет денег (сумма в пределах 50 тысяч. – **Авт.**), вызвала адвоката сама.

К чести данного юриста участвовать в таком, так называемом, процессе он отказался. И судья вынуждена была слушанье дела отложить.

И завершающий штрих к «судебному процессу» по-берестовицки. Милиция во время перерыва не выпускала отца Ивана из здания суда. Судя по всему наручники у них были уже наготове.

Русская православная церковь не терпит неподчинения, а суд послушно беззаконствует, надеясь на отпущение грехов.

Валерий ЩУКИН
правозащитник, БХК

Германия предпочитает свои ошибки

До недавнего времени экономические показатели двух крупнейших западноевропейских экономик – Германии и Франции – отличались редким единообразием. Однако с конца прошлого года ситуация в двух странах начала развиваться по разным сценариям. Реализация во Франции плана по сокращению продолжительности рабочей недели с 39 до 35 часов, многими экспертами расцененная как нелепость, уже успела принести свои многочисленные положительные плоды. Это и более высокие темпы роста ВВП, и меньшая инфляция, но самое главное – самый низкий за последние 18 лет уровень безработицы. В то время как немецкое правительство вынуждено снижать свои прогнозы относительно темпов экономического роста с 2,75% до 2%, французы отмечают, что рост ВВП в четвертом квартале прошлого года оказался даже выше, чем ожидалось.

Именно французская модель обуздания инфляции признана наиболее успешной в Европе. А базируется эта модель опять же на сокращении рабочей недели, что лишило профсоюзы права требовать повышения заработной платы. Франция осталась практически единственной страной в еврозоне, в которой инфляция не вышла за рамки 2% – ограничений, наложенных Маастрихтским договором. В целом по еврозоне инфляция в марте составила 2,6%, а в Германии в апреле и вовсе достигла 2,9%.

Эти неутешительные экономические показатели заставили немецкое правительство вплотную подойти к реорганизации системы социального обеспечения для безработных. Созданная еще в 1927 году, эта система признана сейчас одной из самых дорогостоящих и малоэффективных в Европе и во всем мире. Что особенно наглядно проявляется в сравнении с американской системой, где безработица за последнее десятилетие сократилась до поистине рекордных размеров. Так, в Америке, например, потерявший работу может рассчитывать на пособие безработицы лишь в течение достаточно короткого срока, от нескольких недель до шести месяцев, и его размер не может превышать 50% предыдущей зарплаты. В Германии же пособие предоставляется сроком на год и составляет 67% предыдущей зарплаты. Пожилые работающие, за свою трудовую жизнь выплатившие большие суммы в страховой фонд, могут рассчитывать на пособие по безработице в течение двух с половиной лет. Более того, по истечении этого срока они могут претендовать на долгосрочную помощь по безработице, которая, правда, уже не будет превышать 53% последней заработной платы. Плюс к этому еще предоставляются скидки на проезд в транспорте и при посещении музеев и театров, материальная помощь на детей, субсидии на оплату жилья и многое другое.

Майнхард Мигель, директор института экономических и социальных исследований утверждает, что 7% нынешних безработных отказываются от работы из-за того, что предлагаемая им зарплата оказывается меньше суммы всех пособий, получаемых в связи с безработицей. 8% предпочитают оставаться безработными из-за того, что это гарантирует им большую пенсию и льготы на детей. И, наконец, 5% отказываются от работы просто в силу своей лени.

Эта статистика проливает определенный свет на причины возникновения ситуации в стране, при которой на 4 миллиона зарегистрированных безработных приходится 15 миллионов незанятых рабочих мест.

В среднем по оценкам министерства труда количество немецких безработных, которые предпочитают сохранять свой статус и отказываются от предлагаемой работы, составляет 700 тысяч человек, а некоторые даже утверждают, что таких насчитывается свыше миллиона.

Оксана ПРИХОДЬКО
«Зеркало недели»

Берлускони, Хайдер и подъем постфашизма

Габор ТАМАС, философ, лидер венгерских Свободных демократов в 90-х годах

У меня есть основания выразить обеспокоенность победой Сильвио Берлускони на выборах в Италии. Правительство моей страны, Венгрии, вместе с правительством провинции Баварии (провинциальным правительством как в прямом, так и переносном смысле) является наиболее преданным зарубежным сторонником движения Йорга Хайдера. Правительство Виктора Орбана в этой стране, помимо прочих совершенных злодеяний, пытается подавить парламент, покарать оппозиционные местные власти и в сговоре с люмпен-интеллигенцией создает новую государственную идеологию.

Как показывает пример Италии, феномен, который я называю постфашизмом, не является уникальным явлением для Центральной Европы. Постфашизм с легкостью находит свою нишу в новом мире глобального капитализма. Без фюрера, однопартийного правления и СС постфашизм отказывается от идей эпохи Просвещения с целью приравнять право на гражданство к положению человека в обществе. Просвещение поставило знак равенства между гражданством и человеческим достоинством и распространило данный институт на все классы, профессии, расы, вне зависимости от половой принадлежности и вероисповедания. Тогда государство олицетворяло всех, и гражданство стало универсальной категорией, предоставляя буквальное равенство политических прав.

Фашизм первой половины XX века осуществлял целенаправленную атаку на такое распространение института гражданства. Во время фашистского правления диктаторская власть решала, кто мог и кто не мог принадлежать гражданскому обществу.

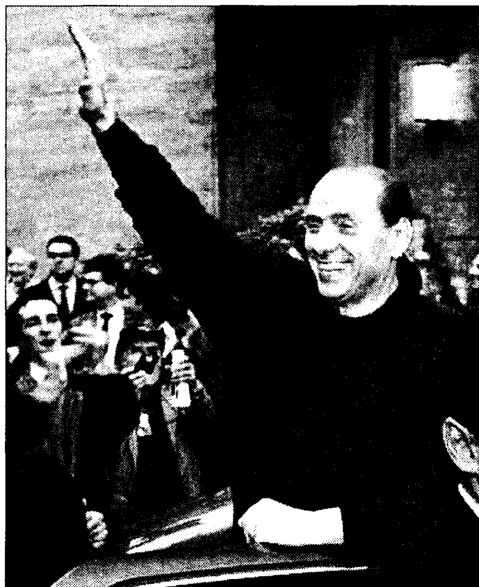

Постфашисты пытаются осуществить нечто похожее. В этом им помогают условия, которые правят сегодняшним миром.

Какой смысл в диссидентстве, в оппозиции капитализму, если политический антикапитализм не может восприниматься серьезно? Никакого, поэтому гражданство все более настойчиво рассматривается как нечто аполитичное, в рамках интересов, которые не противопоставляются общему благу, но едины с ним в силу общих принципов.

Среди этих понятий категории обязательства и принуждения подозрительно отсутствуют. Гражданское общество, являясь разрозненным объединением добровольных общественных групп, в котором принуждение не имеет реального влияния, расчленило политику.

Миф, согласно которому основу современного капитализма составляет гражданское общество, размывает концептуальные границы гражданства, которое все более рассматривается как вопрос стратегии, но не политики. Поскольку нет ничего более важного на политическом горизонте, чем буржуазный центр, поднимается экстремизм в рамках данного центра.

Хайдер и его партия свободы, а сейчас и Берлускони, являются лучшими тому примерами. Их рассуждения частично принадлежат неолиберальной доктрине свободной воли. Идеалом этих партий является маленький человек, обладающий собственностью. Они рьяно поддерживают владение ценными бумагами и недвижимостью и, в отличие от ограниченного эгоизма и расизма, относительно свободны от романтико-реакционного национализма. Политическое движение, которое в Соединенных Штатах относится к правому крылу, могло бы быть воспринято как мятеж и подавлено любым традиционным правым режимом.

Постфашизм не нуждается в штурмовиках и диктаторах. Данный центральный экстремизм не представляет собой угрозу демократии для основного электората. Свобода, безопасность и процветание как минимум большинства работоспособного населения преуспевающих стран не затрагиваются. Но гражданство стало не всеобщим общечеловеческим правом, что являлось великим достижением эпохи Просвещения и было продолжением демократии, но правом, дарованным властью.

На самом деле борьба за свободу, подобная той, которая привела к установлению всеобщего гражданства, невозможна для отверженных сегодняшнего мира. Естественно, никто их не эксплуатирует. Нет никакого дополнительного дохода или прибавочной стоимости. Бедные просто стали лишними. Их не эксплуатируют, о них забыли. Центр далек от того, чтобы эксплуатировать бедняков на окраинах, он просто желает оградить себя от их присутствия. Поразительные барьеры возводятся на границах благополучных стран. Ведутся гуманитарные войны с целью предотвратить массовый исход беженцев и их оседание в западной системе социального обеспечения.

Гражданство функционирующего западного государства в современном мире превратилось в безопасный талон на питание, который, однако, является привилегией немногих. Постфашизму не нужно загружать неграждан в товарные вагоны, ему достаточно не допустить, чтобы новые неграждане сели на поезд, который мог бы доставить их в счастливый мир богатого Запада. Постфашистские движения существуют повсюду, но особенно распространены в Европе антииммигрантские движения.

Так как постфашизм редко оформляется в движение, но является состоянием, его тяжело описать. Отказ в гражданстве основан не на эксплуатации, угнетении или откровенной дискриминации, но заменен изоляцией расстоянием. Проблема постфашизма заключается не в угрозе авторитаризма, но в том, что он ограничивает блага гражданства только для избранных.

© Project Syndicate

Інтэграцыя па-афрыканску

Краіны Афрыкі вырашылі ўтварыць аналаг Еўрапейскага Саюза. У мінулую суботу было абвешчана пра заснаванне Афрыканскага саюза, які закліканы замяніць Арганізацыю Афрыканскага адзінства, якой споўнілася ўжо 38 гадоў.

Ініцыятарам новага ўтварэння стаў лідэр Лівіі палкоўнік Муамар Кадафі. Паводле ягонай ідэі, АС мусіць скапіраваць ЕС у тым, што датычыць эканамічнай, а потым і палітычнай інтэграцыі краінаў-чальцоў саюза.

Саюз будзе кіравацца вышэйшым органам, куды ўвойдуць кіраўнікі дзяржаваў, а таксама выканаўчым саветам з ліку міністраў. Афрыканскі саюз, паводле плану, будзе мець катынентальны парламент, цэнтральны банк, валютны фонд і суд.

Пагадненне аб стварэнні Афрыканскага саюза падпісалі 40 з 53 афрыканскіх краінаў. Пры гэтым, як адзначае *BBC*, не зусім зразумелыя падставы гэтага праекта. Назіральнікі мяркуюць, што этнічная і палітычная разнастайнасць афрыканскіх дзяржаваў, а таксама іхнія ўнутраныя канфлікты не дазволяць нармальна працаваць новай арганізацыі. Для плённай працы Афрыканскага саюза спатрэбіцца прыкласці вельмі шмат высілкаў, у тым ліку, каб паменшыць амбіцыі многіх лідэраў дзяржаваў.

Чакаецца, што АС цалкам заменіць Арганізацыю Афрыканскага адзінства ўжо праз год. Як заявіў генеральны сакратар ААА Салім Ахмед Салім, стварэнне новай арганізацыі цалкам зменіць жыццё звычайных афрыканцаў.

Барыс САЗАНОВІЧ

Літва прымае Асамблею *NATO*

Сёння ў сталіцы Літвы Вільнюсе адкрываецца сесія Парламенцкай Асамблеі краінаў-чальцоў *NATO*. Гэта першая сустрэча такога кшталту на тэрыторыі былога СССР.

На працягу бліжэйшых пяці дзён каля 300 парламентарыяў з 36 краінаў-чальцоў Паўночнаатлантычнага альянса мусяць абмеркаваць запланаванае пашырэнне *NATO* на Усход, у выніку якога ў склад блока мусяць увайсці Літва, Латвія і Эстонія.

Учора ў Вільнюсе ўжо праходзілі паседжанні сакратароў дэлегацыяў, а таксама пастаяннага камітэта. Афіцыйнае адкрыццё запланаванае на сёння.

Па выніках сустрэчы парламентарыі прымуць дэкларацыю аб пашырэнні *NATO*, а таксама аб становішчы ў Паўднёва-Усходняй Еўропе, паведамляе РИА «Новости». На заключным пленарным паседжанні чакаецца выступ генеральнага сакратара Паўночнаатлантычнага альянса Джорджа Робертсана.

Запрашэнне наведаць сустрэчу ў якасці госця было накіраванае Расіі, але тая ў знак пратэсту адмовілася прыехаць на сустрэчу.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Прэзідэнту дазволілі мітынг

Прэзідэнт Ірана Махамед Хатамі атрымаў дазвол ад міністэрства юстыцыі на правядзенне перадвыбарнага мітынгу. Такім чынам іранскі мінюст адмяніў рашэнне суда, які раней забараніў Хатамі такім чынам агітаваць людзей за сваю кандыдатуру на маючых адбыцца прэзідэнцкіх выбарах.

Як паведамляе *BBC* са спасылкай на прадстаўніка прэзідэнта Ірана, перамога была атрыманая толькі пасля доўгіх перамоваў з міністэрствам юстыцыі. Спачатку гэтае ведамства – гэтаксама, як і суд – спасылаліся на закон, які забараняе кандыдатам карыстацца дзяржаўнай маёмасцю для перадвыбарнай агітацыі.

Мяркуецца, што на мітынг у падтрымку цяперашняга прэзідэнта на адным з стадыёнаў сталіцы Ірана – Тэгерана – збярэцца да 30.000 чалавек.

Ірына СТАРЦАВА

Сербія прымае закон аб экстрадыцыі

Прэзідэнт Югаславіі Ваіслаў Каштуніца выступіў перад парламентарыямі краіны і заклікаў іх прыняць закон аб экстрадыцыі для асобаў, якіх падазраюць ва ўчыненні ваенных злачынстваў. Для гэтай мэты, па словах В.Каштуніцы, парламент мусіць пайсці на любы, нават самы балючы кампраміс.

Наяўнасць заканадаўчай базы для экстрадыцыі Югаславіі спатрэбілася тэрмінова, каб нарэшце вырашыць лёс былога кіраўніка краіны Слабадана Мілошавіча. Як вядома, яго абвінавачваюць ва ўчыненні шматлікіх ваенных злачынстваў падчас войнаў на Балканах у сярэдзіне 90-х гадоў мінулага стагоддзя. Краіны Захаду патрабуюць выдачы С.Мілошавіча Міжнароднаму трыбуналу па ваенных злачынствах у былой Югаславіі, што ў Гаазе. Аднак дагэтуль такая выдача не была прадугледжаная югаслаўскімі законамі.

Як паведамляе *BBC*, цяпер абмяркоўваецца праект закона, які ў выпадку прыняцця дазволіць выдачу былога прэзідэнта Югаславіі. Праект можа патрапіць у парламент ужо ў чэрвені.

Прэм'ер-міністр Сербіі Зоран Джынджыч у сваю чаргу папярэдзіў дэпутатаў, што калі закон аб экстрадыцыі не будзе прыняты ў самыя кароткія тэрміны, то Югаславію чакаюць вельмі цяжкія часы. У прыватнасці, ёй могуць адказаць у міжнароднай фінансавай дапамозе.

Міхась КАРПОВІЧ

ЗША скарачаюць падаткі

Прэзідэнт Злучаных Штатаў Амерыкі Джордж Буш выказаў задавальненне з нагоды таго, што Кангрэс падтрымаў ягоную прапанову аб скарачэнні падаткаў.

Гэтае скарачэнне, найбуйнейшае за апошнія два дзесяцігоддзі, паменшыць федэральныя даходы на 1,35 трыльёна долараў на працягу 10 гадоў.

Дарэчы, падатковую палёгку для амерыканцаў Джордж Буш малодшы абяцаў яшчэ падчас сваёй перадвыбарнай кампаніі. Такім чынам, гэтае абяцанне ён фактычна ўжо выканаў.

Амерыканскі прэзідэнт заявіў, што цяпер кожная амерыканская сям'я атрымае чэк на некалькі соцень долараў – урад такім чынам верне частку падаткаў, сплачаных загадзя.

Джордж Буш адзначыў таксама, што самі амерыканцы лепш за федэральны ўрад ведаюць, як патраціць свае грошы. Па словах прэзідэнта, цяпер, калі ў Амерыцы назіраецца замаруджанне эканамічнага росту, прапанаваныя ім скарачэнні падаткаў будуць стымуляваць падвышэнне спажывецкіх расходаў.

Пры гэтым, апаненты Дж.Буша сцвярджаюць, што гэты захад мае кароткатэрміновы эканамічны сэнс, аднак у доўгатэрміновай перспектыве ён можа стаць катастрофай.

Барыс САЗАНОВІЧ

Лукашэнка ледзьве не ўчыніў скандал

Прэсавая канфэрэнцыя пасьля ерэванскага саміту пачалася вельмі незвычайна: стомленыя шматгадзінным чаканьнем журналісты пабачылі, як у залю разам увайшлі 5 прэзыдэнтаў – Армэніі, Расеі, Казахстану, Кыргыстану і Таджыкістану, занялі свае месцы ды пачалі чакаць Аляксандра Лукашэнку. Крэсла з правага флангу прэзыдэнцкага стала заставалася пустым каля дзьвюх хвілінаў. Прысутныя прэзыдэнты сядзелі й маўчалі, а журналісты пачалі ціха пытаць адзін аднаго: «Дзе Лукашэнка?» Нарэшце той зьявіўся, і прэсавая канфэрэнцыя пачалася. Скончылася яна яшчэ больш незвычайна. Калі ўсе дазволеныя пытаньні скончыліся, а іх было 6 – адно ад кожнай краіны-ўдзельніцы саміту, – нейкая заходняя журналістка папрасіла расейскага прэзыдэнта адказаць на пытаньне, ці сапраўды ён гатовы прадаваць дадатковыя алмазы, каб дапамагаць пацярпелым ад паводкі ў Якуціі. Уладзімер Пуцін пачаў адказваць на гэтае пытаньне, і адказаў станоўча, але перад ягоным носам, перакрываючы карцінку дзясяткам тэлекамэраў, пайшоў да выхаду Аляксандар Лукашэнка...

Мажліва, гэтыя падзеі стануць ці не галоўным вынікам саміту, бо, паводле зьвестак з расейскае дэлегацыі, спадар Пуцін быў вельмі зьдзіўлены і пакрыўджаны такімі паводзінамі свайго беларускага саюзьніка. Цікава, што за суткі знаходжаньня ў Ерэване ўдзельнікаў саміту да сеньняшняй агульнай прэсавай канфэрэнцыі так і не адбылася двухбаковая сустрэча Пуціна з Лукашэнкам, хаця апошні вельмі яе хацеў. А вось з гаспадаром форуму Робэртам Качаранам спадар Пуцін размаўляў ажно паўтары гадзіны, удвая больш запляванага. Таму ерэванскія журналісты кажуць, што Аляксандар Лукашэнка, мажліва, пакрыўдзіўся на прэзыдэнта Пуціна і прылюдна двойчы прадэманстраваў яму сваю крыўду. Дзеля аб'ектыўнасьці варта дадаць, што разам з Лукашэнкам яшчэ да канца прэсавай канфэрэнцыі сышоў прэзыдэнт Казахстану Нурсултан Назарбаеў.

Што да зьместу гэтай канфэрэнцыі, дык першае пытаньне было зададзенае армянскім журналістам, які спытаўся ва Ўладзімера Пуціна пра Менскую групу АБСЭ у справе Нагорнага Карабаху, візыт прадстаўнікоў якое ў Ерэван скончыўся незадоўга да саміту. Вось што заявіў спадар Пуцін: «Нашыя пасярэдніцкія намаганьні апошнім часам вельмі актывізаваліся. Мы маем пастаянныя кантакты і з кіраўніцтвам Армэніі, і з кіраўніцтвам Азэрбайджану, і магу сьцьвярджаць, што менавіта гэта зрабіла мажлівымі іхныя сустрэчы і ў ЗША, і ў Эўропе».

Афіцыйна ж галоўнаю тэмай саміту была Цэнтральная Азія. Шасьцёра прэзыдэнтаў вырашылі стварыць для гэтага рэгіёну Калектыўныя сілы хуткага разгортваньня, штаб якіх будзе базавацца ў сталіцы Кыргызстану горадзе Бішкеку. Паводле спадара Пуціна, другім крокам павінна стаць стварэньне аб'яднанае вайсковае групоўкі. На думку расейскага прэзыдэнта, рух да гэтага мусіць быць паступовым і мусіць быць выкліканы аб'ектыўнай сытуацыяй.

Карэспандэнтка газэты «Советская Белоруссия» задала Аляксандру Лукашэнку пытаньне пра ўдзел Беларусі ў гэтых цэнтральнаазіяцкіх калектыўных сілах хуткага разгортваньня. А.Лукашэнка адказаў, што «удзел Беларусі ў такіх рэгіянальных сыстэмах самы непасрэдны. Мы сфармавалі апошнім часам у межах Дамовы пра калектыўную бясьпеку тры рэгіянальныя групоўкі. Як вы ведаеце, адна зь іх – беларуска-расейская (дазволю сабе нават сказаць, напэўна, наймагутнейшая групоўка, групоўка, сыстэмы кіраваньня якой ужо наладжаныя, праведзеныя першыя вучэньні) – яна сфармаваная ў заходнім напрамку, асновай яе ёсьць Рэспубліка Беларусь».

Юрый СЬВІРКО
Радыё Свабода

ТЭНДЭНЦЫІ

О президентских выборах

Как стало известно из достоверных источников, в администрации президента принято решение пойти на жесткий вариант проведения выборов. По мнению сторонников жесткого варианта, вероятность победы А.Лукашенко в результате проведения международно признаваемых выборов является минимальной. По их мнению, это обусловлено следующими факторами:

данные социологических опросов показывают устойчивое падение рейтинга А.Лукашенко;

происходит включение номенклатуры и бывших высших должностных лиц страны в предвыборную кампанию на стороне альтернативных кандидатов;

в результате увеличения финансирования активизируются оппозиционные партии, молодежные движения, общественные и правозащитные организации;

усиливается давление международных организаций на руководство республики.

По плану, разработанному в администрации президента, в ближайшее время глава Консультативно-наблюдательной группы ОБСЕ посол Ханс-Георг Вик будет объявлен персоной нон-грата. Это решение продиктовано тем, что не оправдались надежды на помощь посла Вика по легализации Национального собрания после проведения парламентских выборов осенью 2000 года. Формальным поводом для выдворения Вика станут его контакты с лидерами умеренной оппозиции и усилия по созданию системы внутреннего наблюдения на президентских выборах.

В плане жесткого сценария также недопущение международных наблюдателей за выборами и внутренних наблюдателей от оппозиционных партий и общественных организаций. Решено ограничиться «альтернативными наблюдателями» из стран СНГ и дружественными парламентариями и бизнесменами из стран Запада, как было сделано в ходе парламентских выборов осенью 2000 года. Финансировать «альтернативное наблюдение» предполагается из госбюджета.

Накануне выборов планируется ограничить активность посольств США и стран Европы. Это может привести к отзыву послов и, как крайней мере, закрытию некоторых посольств на территории РБ. Руководству министерства иностранных дел поручено проработать вариант представления интересов Беларуси через российские дипломатические представительства в тех странах, откуда будут удалены посольства РБ.

Проработан вариант обеспечения функционирования народного хозяйства в условиях возможной международной изоляции. Для увеличения поступлений в чрезвычайный валютный фонд в июле 2001 года планируется заморозить частные валютные вклады физических лиц и, частично, валютные счета юридических лиц в банках РБ, а также увеличить объем обязательной продажи валютной выручки Нацбанку предприятиям и юридическими лицами РБ до 70%.

Ввиду того, что президентом России В.Путиным не принято решения о поддержке А.Лукашенко на выборах, разработан план мероприятий по дискредитации российского правительства и отдельных российских политических деятелей, выступающих с критикой белорусского президента. Этот же план включает мероприятия по дискредитации белорусских оппозиционных кандидатов на президентский пост перед российской политической элитой.

Непосредственное финансирование избирательной кампании А.Лукашенко будет осуществляться за счет бюджетных средств, а также средств отдельных финансовых групп России и Польши. Для реализации ключевого предвыборного обещания А.Лукашенко о доведении средней зарплаты до 100 долларов и обеспечения пропагандистских массовых мероприятий планируется оказание давления на руководителей государственных и частных предприятий с целью привлечения дополнительных финансовых ресурсов.

Для устранения реальных конкурентов А.Лукашенко на президентских выборах предполагается использовать поэтапную тактику: отказ в регистрации двух-трех инициативных групп; выбраковка подписных листов и отказ в регистрации нескольких кандидатов; снятие остальных альтернативных кандидатов за нарушение Избирательного кодекса на этапе агитации избирателей. Планируется зарегистрировать и провести к выборам только кандидата в президенты, подконтрольного администрации президента.

Для дискредитации кандидатов от оппозиции предполагается использовать как запугивание (провоцирование на эмиграцию), так и использование силовой административной составляющей. Возбуждение уголовных дел и проведение показательных судебных процессов также будет применено к лидерам политических партий, молодежных движений, правозащитных и общественных организаций.

Для контроля над информационным пространством планируется закрытие (или приостановка) ряда независимых газет и заведение программ БТ на частоты российских телеканалов на финальной стадии выборной кампании.

В последнее время существенно ограничено влияние группы, предлагающей проведение выборов, которые будут признаны международным сообществом. Этой группой высказывались опасения того, что реализация жесткого варианта приведет к международным политическим и экономическим санкциям, результаты которых будут иметь разрушительные последствия.

Реализация жесткого плана может привести к необратимым последствиям:

приостановлению членства Беларуси в ОБСЕ;

коллапсу экономики;

ухудшению отношений с Российской Федерацией;

увеличению финансовой помощи оппозиции;

социальному взрыву.

План проведения выборов по жесткому сценарию принят и, на сегодняшний день, воплощается в конкретных мероприятиях.

Аналитическая группа «Y»
Материал получен по интернету

Варшава надеется на здравый ум Минска

Окончание, начало на стр.1

Есть основания предполагать, что приглашение Сычевского в Минск было запрограммировано на скандал. Организаторам собрания нужны были такие ораторы, которые бы только восхваляли достижения правящего режима в Беларуси и осуждали тех, кто этот режим не воспринимает. В данном случае, депутат, представляющий в Сейме этнических белорусов, был просто использован не на благо дружественных отношений с соседней Польшей, где, естественно, существуют разные проблемы. Сычевский не смог толком сказать, насколько может повлиять его поведение на отношение к белорусам в Польше. А ведь его принимали в Минске на высоком уровне. Разразившись заявлением в защиту Сычевского и предостерегая от возможных попыток «наездов» на белорусское общественное объединение в Белостоке, белорусский МИД предпочел умолчать, попросту, утаить об интересном факте. Оказывается, депутата польского Сейма принимал лично Михаил Хвостов, вице-премьер и министр иностранных дел. Это неохотно признал корреспонденту НАШАЙ СВАБОДЫ сам Сычевский. К сожалению, так толком и не удалось узнать, о чем вице-премьер с депутатом говорили. То ли это был инструктаж-пожелания перед выступлением гостя на собрании, то ли благодарственная беседа после собрания. Так или иначе, такой уровень приема Сычевского в Минске не остался без внимания в Варшаве.

Надо полагать, для Сычевского выступление на Всебелорусском собрании послужит определенным, может быть, горьким уроком. В частности, он пытался искренне удивляться, когда узнал, что в белорусских СМИ официальные лица его представляли исключительно как депутата Сейма, которого никто не уполномочивал, а не общественного деятеля. Похоже, он стал осознавать возможные для себя последствия как политика. Вряд ли после всего ему светит место в парламенте после сентябрьских выборов. А для других польских политиков этот скандал позволил еще раз убедиться, насколько внимательно надо относиться к всевозможным контактам с представителями белорусского режима, пытающегося всеми способами прорвать внешнеполитическую самоизоляцию.

Парламентские выборы

Когда представитель Союза демократических левых сил Александр Квасьневский стал президентом Польши, то некоторые политики в Минске возлагали определенные надежды на то, что белорусско-польские отношения активизируются, достигнув достойного уровня. Эти надежды связывались и с тем, что в том же 1994 году первым президентом Беларуси стал его теска и ровесник Александр Лукашенко. Мол, политики одного поколения смогут быстрее понять друг друга. Однако в Минске оказался иной Александр. После двух встреч с белорусским соседом польский президент больше не смог сохранять дипломатический такт и игнорировать советский нафталин, которым стало пахнуть с Востока. А уж после вступления Польши в NATO между Минском и Варшавой и вовсе воцарились прохладные отношения. Темп развития взаимовыгодных двусторонних торгово-экономических отношений при Лукашенко был утерян.

Как известно, на 23 сентября в Польше назначены парламентские выборы. Все социологические опросы предсказывают победу Союза демократических левых сил, который в нынешнем Сейме большинством не обладает. Но, в отличие от 1994 года, с появлением левого большинства в польском Сейме, которое сформирует правительство, никаких ожиданий у официального Минска не наблюдается. Ничего похожего не наблюдается и в политических судьбах Квасьневского и Лукашенко. Успешно переизбравшись в прошлом году на второй срок, польский президент остается одним из авторитетных и популярных политиков как национального, так и международного масштабов. Интересная деталь была отмечена во время беседы группы белорусских журналистов, которая состоялась в польском МИД, пригласившего их в Польшу. Одним из положительных аргументов в пользу Беларуси нередко называют наличие образованных людей. Значительный процент ее граждан обладает дипломами с высшим образованием. По этому поводу журналисты заметили, что глава белорусского государства имеет аж два диплома с высшим образованием. На это польские собеседники скромно заметили, что отсутствие у их президента диплома не мешает тому, что его принимают на самых высоких уровнях во всем мире.

Предсказуемость и стабильность является одним из важнейших достижений Польши за последние десять лет. Никаких катастрофических настроений не наблюдалось на прошлогодних президентских выборах. Ничего подобного не ощущается и в связи с предстоящими парламентскими выборами. В том числе и среди правых, которым прочат поражение. А вот непредсказуемость и атавизм советской политики в отношении Польши со стороны нынешнего руководства Беларуси вызывает определенную озабоченность в Варшаве. До нее доходят высказывания типа «Польша троянский конь США в Европе», которые себе позволяют некоторые минские деятели. Очевидно, что это не способствует большему взаимопониманию.

Когда отмечается стабильность и предсказуемость польской политики, то следует отметить следующее. По мнению ряда экспертов, после парламентских выборов прогнозируется активизация польской восточной политики. Уход Польши из восточного рынка оценивается в 2,5 млрд. долларов ежегодных потерь. И Варшава намерена это положение исправить. При этом, безусловно, большие ожидания она связывает с исходом президентских выборов в Беларуси. Ведь через Беларусь проходит для польских товаров путь на желанный и столь объемный российский рынок. Поэтому в Варшаве надеются на большее понимание со стороны Минска. Ему не способствует конфронтационная риторика, которой нередко злоупотребляет белорусская сторона. Поляки стараются этого избегать. Разрушению советских стереотипов, надо полагать, будет способствовать и то, что с 1 июня польское посольство в Минске будет представлять интересы NATO.

Польский референдум

После принятия Польши в NATO главным приоритетом ее внешней политики является вступление в Европейский Союз. В различных структурах государственного управления идет кропотливая работа по адаптации польского законодательства, других сфер функционирования государства к стандартам Евросоюза. Координирует эту работу специальная структура — Комитет по европейской интеграции, напрямую подчиненный главе правительства. В канцелярии президента вопросами европейской интеграции занимается советник по внешней политике Ян Трущинский. До недавнего времени он работал послом в Брюсселе, где представлял интересы Польши в *NATO* и других структурах. Пан Трущинский признался, что одним из важных компонентов его работы в Брюсселе являлись разнообразные и частые общения с коллегами. Правда, с белорусскими ему не приходилось часто общаться. По словам советника президента, об отношениях Евросоюза с Беларусью он как посол знал все, а вот брюссельских белорусов развитие отношений соседней Польши с ЕС не интересовали. И это выглядело странно.

Вступление Польши в Европейский Союз несколько затягивается. Определенного времени требуют процедуры приведения национального законодательства в соответствие с требованиями к членам ЕС. Теперь срок вступления Польши в ЕС называют 2004 год. Однако до этого в Польше в 2002 году должен состоятся национальный референдум, на котором поляки скажут «да» или «нет» Европейскому Союзу. По социологическим опросам, 55 процентов выступают за вступление в ЕС, а примерно 20 процентов еще не определились. Что касается так называемых евроскептиков (противников европейской интеграции), то они большинством не обладают. Так что в отношении результатов референдума все ветви польской власти проявляют уверенный оптимизм. Польша будет в Европейском Союзе. Как сказал известный польский политик, экс-премьер Юзеф Олекса, у Польши нет альтернативы европейской интеграции.

Роман ЯКОВЛЕВСКИЙ.
Варшава

Анахранізм

Пагалоўе жывёлы, тыс.	1916	2001	+/-
Буйная рагатая жывёла	2293	4221	+1928
у т.л. каровы	1610	1845	+235
Свінні	2444	3431	+987
Авечкі	2050	89	-1961
Коні	1483	217	-1266
Агулам			**-77**
	1916	**2001**	**+/-**
Насельніцтва	7037	9981	2944

Некаторыя малаадукаваныя прайдзісветы спрабуюць давесці нашаму народу, што слова, вынесенае ў назоў артыкула, мае старажытнагрэчаскае паходжанне. Інакш як жаданнем паўплываць на даўно вядомы кожнаму простаму чалавеку вынік прэзідэнцкіх выбараў гэта не назавеш.

Між тым, гэта наша слова, нават не адно, а некалькі. Імі мы спакон вякоў выяўляем нацыянальнае стаўленне да прапановаў штонебудзь зрабіць. Таму людзі знешняга свету знайшлі рацыянальнае, на іхны погляд, тлумачэнне нашаму традыцыйнаму адказу. Маўляў, прапанова вашая, panove, слушная, але заўчасная альбо спазнёная. Нешта ў гэтым, напэўна, ёсць.

Рэч у тым, што апошнім часам усёй цывілізаванай грамадскасці прапануецца весела адсвяткаваць разам з намі то адно, то другое чарговае васьмідзесяцігоддзе якога-небудзь «органа». Цывілізаваная грамадскасць, натуральна, звяртаецца да мяне як буйнейшага эксперта-беларусазнаўцы ва ўсёй Кранмантаньшчыне па тлумачэнні. Яны пытаюцца, ці была ў беларусаў эканоміка да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі? Ці кіраваў хто-небудзь той эканомікай?

Аналіз сведчыць – была, і нехта ёй кіраваў. Не так, далікатна кажучы, энергічна, як зараз, але кіраваў. Яшчэ ў 5-4 тысячагоддзях да нараджэння Хрыстовага насельніцтва нашага краю займалася паляваннем, рыбалоўствам і збіральніцтвам. Мабыць, з прычыны ўласцівага нашаму простаму чалавеку кансерватызму 10% хатніх гаспадарак і сёння называюць шляхетныя заняткі сваіх продкаў асноўнай крыніцай прыбытку ў сям'і.

Аўтарытэтныя крыніцы паведамляюць, што пад канец неаліту пашырыліся вытворчыя формы гаспадаркі – прымітыўнае земляробства і жывёлагадоўля. Маю гонар давесці да ведама чытачоў, што менавіта гэтая форма, у выглядзе асабістых падсобных гаспадарак і лецішчаў, і сёння забяспечвае выжыванне паловы беларускіх сем'яў.

Капальні крамяню з Краснага Сяла, Росі і Карпаўцаў былі на той час буйнейшымі экспартаарыентаванымі прадпрыемствамі. Іхную прадукцыю, кампаненты звычайных узбраенняў (аканеччы стрэлаў і дзідаў), ахвотна куплялі правадыры ўсіх людажэраў ад Волгі да Рэйна. У Ліцьвіне, Тур'і і Пхове выраблялі кераміку мацярынскія родавыя абшчыны. Вялікія шаманы замежжа любілі наведваць нашую керамічную вытворчасць, бо там давалі сувеніры і частавалі ўзварам грыба-вясёлкі з новых шыракагорлых вострадонных збаноў, упрыгожаных адбіткамі грэбеня.

Прагрэс знешняга гандлю за кароткія пяць тысячаў гадоў проста ўражвае. У 9 стагоддзі ад нараджэння Хрыстовага нашым буйнейшым партнёрам стала братняя Украіна, бо братняй Расеі, нашага старэйшага брата, яшчэ не было на свеце. З поўдня мы атрымлівалі соль, шыфер, іконы і пацеркі, шкло і культавае крымскае віно «Паладзінчык», бо крыжакоў на той час таксама яшчэ не было. Валютныя аперацыі вяліся з мусульманскімі краінамі Блізкага Усходу. Спажыўцамі нашага рээкспарту былі скандынавы, каторым былі патрэбныя мёд, воск і футра з дзікіх фінавуторскіх прастораў у вярхоўях Волгі, Масквы, Акі і Клязьмы.

Праз тысячу гадоў, па шматлікіх просьбах шырокіх масаў простых прыгонных сялянаў, Рэч Паспалітая была падзеленая паміж Расеяй, Аўстрыяй і Прусіяй. Добраахвотна ўз'яднанае насельніцтва было прыведзенае да прысягі Расеі, хто адмаўляўся – мусіў прадаць маёнтак і ехаць у далёкае замежжа. Але асноўным заканадаўчым актам да 1840 г. заставаўся Статут Вялікага Княства Літоўскага 1588 г. (Дык навошта нам шукаць пастанову нейкіх камісараў пра стварэнне мінюста, калі можна рыхтавацца да 415 гадавіны прававой сістэмы Беларусі). Добраахвотна далучыўшымся да Расеі габрэям была дараваная рыса аселасці.

Расейскі рынак адкрыўся для простага беларускага чалавека. Гэта было галоўнае. Тое, што зачыніўся рынак еўрапейскі, – было зусім не галоўнае. Дастаткова зірнуць на ўкраінцаў, што апынуліся ў Аўстра-Венгрыі. А які быў ваенны заказ.., а гарэлкі было трэба... Прагрэсіўны на той час, а можа і на гэты час, капіталізм у выніку пажаданняў працоўных абрынуўся на нас з Усходу.

Дык усе пытаюцца, а хто кіраваў прыходам шчасця на Беларусь. Адказваю: Камітэт па справах заходніх губерняў, натуральна, пры, самі ведаеце, кім. Спачатку 10.000 шляхты запісалі ў мужыкі ды адправілі ўмацоўваць Сібір, потым зачынілі Віленскі універсітэт, аб'ядналі уніяцкаю царкву з праваслаўнай, адмянілі Статут Вялікага Княства Літоўскага, правялі інвентарызацыю ў сельскай гаспадарцы і, натуральна, умацавалі вертыкаль. Нарэшце менавіта ад нас пачалася рэформа па вызваленні сялян ад прыгону. А былі ж яшчэ Гарадская, Судовая, Земская, але іх на нас адпрацоўвалі пазней, чым на рускіх.

Бач ты, 80-годдзе святкуюць. Нясвіжскай ратушы паўтысячы гадоў, а яны гісторыю мясцовага самакіравання ў сельсаветах шукаюць. У 1696 годзе адмянілі справаводства на нашай мове і перайшлі на польскую, праз сто год адмянілі польскую – перайшлі на расейскую – дык колькі гадоў нашай вертыкалі? А калі ў 1873 годзе заснаваны Мінскі камерцыйны банк, то колькі гадоў айчыннай банкаўскай сістэме.

А на храна нам усё гэта, спытаюцца ў вашага эксперта простыя падначаленыя няпростай айчыннай вертыкалі. Для прыколу, аўтарытэтна вам адказваю, шаноўныя чытачы. Бо мы не з дуба зваліліся, а жывем на сваёй зямлі. Нядрэнна, заўважу, жывем. Даўно.

Каб праілюстраваць нязменную ад часоў неаліту стабільнасць краю і ягоную наяўнасць да ВКСР, прывяду маленькую таблічку. Прагрэс краіны відавочны. Стала меней жывёлаў і болей людзей. Гэта ўражвае. А то — 80 гадоў, 80 гадоў.

Д-р Ганорыс КАУЗА,
па e-male з далёкай Кранмантаньшчыны

Год стратных прадпрыемстваў

Паводле звестак міністэрства статыстыкі і аналізу, у першым квартале гэтага года стратнымі былі 33,6 працэнта прадпрыемстваў, тады як у студзені - сакавіку 2000 года — 29,2 працэнта.

Больш за ўсё стратных прадпрыемстваў у прамысловасці будматэрыялаў — 57,1 працэнта, лёгкай прамысловасці — 48,2, паліўнай — 42,5, харчовай — 34,9.

Растуць запасы гатовай прадукцыі на складах прадпрыемстваў. На 1 траўня яны дасягнулі 64,4 працэнта да сярэднямесячнага аб'ёму вытворчасці. У красавіку гэты паказчык быў роўны 60,3 працэнта, у студзені — 62,8, у траўні 2000 года — 57,6. Больш за ўсё на складах крупаў (414,3 працэнта сярэднямесячнага аб'ёму вытворчасці), кавальска-прэсавых машынаў (360,8), ільняных тканінаў (294,5), радыёпрыёмных прыладаў (234,1), металарэзных станкоў (207,8).

Крэдыторская запазычанасць прамысловых прадпрыемстваў на 1 красавіка склала 2 трыльёны 917,7 мільярда рублёў супраць 2 трыльёнаў 746,3 мільярда на 1 сакавіка і 2 трыльёнаў 538,4 мільярда на 1 студзеня. Пратэрмінаваная крэдыторская запазычанасць дасягнула 1 трыльёна 345,4 мільярда рублёў, ці 46,1 працэнта агульнай сумы крэдыторскай запазычанасці (на 1 сакавіка — 1 трыльён 322,5 мільярда, на 1 студзеня — 1 трыльён 197,5 мільярда).

Дэбіторская запазычанасць прадпрыемстваў на 1 красавіка склала 2 трыльёны 14 мільярдаў рублёў супраць 1 трыльёна 891,3 мільярда на 1 сакавіка і 1 трыльёна 677,8 мільярда на 1 студзеня. Пратэрмінаваная дэбіторская запазычанасць дасягнула 1 трыльёна 37,7 мільярда рублёў, ці 51,5 працэнта агульнай сумы дэбіторскай запазычанасці (на 1 сакавіка — 990,9 мільярда, на 1 студзеня — 842,8 мільярда).

У той жа час самая высокая рэнтабельнасць — у паліўнай прамысловасці (45,1 працэнта), медыцынскай (36), нафтаперапрацоўчай (24,4), трактарным і сельскагаспадарчым машынабудаванні (18). Стратным аказаўся выпуск будматэрыялаў (мінус 1,8 працэнта) і прадукцыі нафтахімічнай прамысловасці (мінус 8,7).

Дзмітрый УЛАСАЎ,
БелаПАН

Сумнеўныя здзелкі «Газпрама»

Члены праўлення ды іншыя менеджэры расійскага ААТ «Газпрам» сістэматычна пераводзяць актывы на сваіх сваякоў і сяброў. Да такой высновы прыйшла пасля свайго расследавання германская газета «Франкфуртэр Рундшау».

Як даводзіць гэтае выданне, Таццяна Дзедзікава, дачка старшыні праўлення ААТ Рэма Вяхірава, Алена Дзмітрыева, дачка першага намесніка старшыні праўлення Вячаслава Шарамета, і Віталь Чарнамырдзін, сын былога прэм'ер-міністра Расійскай Федэрацыі, у лістападзе 1998 года разам з іншымі сваякамі менеджмента за 40,5 рубля (!) набылі маскоўскую фірму «Харват». Газета сцвярджае, што мае копіі дамоваў пра пакупку, зарэгістраваныя Маскоўскай рэгістрацыйнай палатай. «Харват», па звестках «Франкфуртэр Рундшау», кантралюе праз сваю даччыную структуру «Інтэрпракам» 10 працэнтаў будапешцкай кампаніі «Панрусгаз». Гэтая апошняя ёсць расійска-венгерскім сумесным прадпрыемствам, да 2014 года будзе імпартаваць у Венгрыю газ, і яе абарот можа дасягнуць 23 мільярдаў долараў.

Апроч таго, па дадзеных нямецкай газеты, «Інтэрпракаму» належыць 5 працэнтаў «Газтэлекампа», даччынага прадпрыемства «Газпрама», якое пракладала валаконна-аптычныя кабелі ўздоўж газаправодаў у Еўропу і Турцыю

Дочкі кіраўнікоў «Газпрама» і Віталь Чарнамырдзін набылі таксама разам з іншымі набліжанымі кампанію «Інтэргазкамплект» за 940 марак (428 долараў!), якая пастаўляе абсталяванне «Газпраму», піша «Франкфуртэр Рундшау». Пры гэтым газета зноў паведамляе пра наяўнасць у яе копіяў дагавораў пра пакупку. Яна таксама прыводзіць звесткі аб здзяйсненні «Газпрамам» сумнеўных здзелак у банкаўскай сферы. Прыкладам, пазначаецца ў артыкуле, «Газпрамбанк» пад кіраўніцтвам члена праўлення ААТ Віктара Тарасава прадаў тры чвэрці належнага гэтай фінансавай структуры будапешцкага «Усеагульнага банка па абароце капіталаўнасцяў» дырэктару гэтага банка і невядомым холдынгавым кампаніям у Сінгапуры, Венгрыі і на Віргінскіх астравах. Пры гэтым, па дадзеных газеты, толькі ў 2000 годзе праз банк прайшлі 2,3 мільёна долараў на пастаўкі газу ў Цэнтральную і Усходнюю Еўропу. Менеджэры «Газпрама» і Віталь Чарнамырдзін, адзначаецца ў артыкуле, адмовіліся праканментаваць для газеты «Франкфуртэр Рундшау» гэтыя здзелкі.

Відаць, бацька Віталя Чарнамырдзіна не дарма звязваў свой жыццёвы лёс і ўдачу з «блакітным золатам».

Яўген ГАРЭЛІК

Газавае ласо расійскіх каўбояў

У Польшчы пабываў з трохдзённым візітам расійскі прэм'ер-міністр Міхаіл Касьянаў, які праводзіў перамовы эканамічнага зместу з польскім калегам Ежы Бузекам.

Пасля леташняга візіту прэзідэнта Польшчы Аляксандра Квасьнеўскага ў Расію таваразварот паміж дзвюма краінамі ўзрос на 60 працэнтаў і зараз складае 5,5 мільярда долараў. Касьянаў імкнецца зняць ці паменшыць абмежаванні ў адносінах да паставак на польскі рынак расійскага вугалю, сталі, машынатэхнічнай прадукцыі. Важнае значэнне мае для Расіі і вырашэнне пытання аб візавым рэжыме. Штогод Польшчу наведвае болей за 4 мільёны расійскіх чаўнакоў. Эксперты лічаць, што цянявы абарот чаўночнага гандлю па сваіх памерах цалкам супастаўімы з легальным. Таму намер Польшчы ўвесці візы для расійцаў можа адмоўна паўплываць на гэты сектар эканомікі.

Але найгалоўнае, што хвалюе сёння расійскі ўрад і дзеля чаго Касьянаў выправіўся ў Варшаву, – гэта вырашэнне газавага пытання, экспарту газу ў Заходнюю Еўропу праз тэрыторыю Польшчы. Пра неабходнасць будаўніцтва газаправода ў абход Украіны расійскае вышэйшае чынавенства клапоціцца даўно. За знешнімі прычынамі зацікаўленасці Расіі ў новай газавай нітцы — несанкцыяваны адбор украінцамі газу — крыюцца расійскія намаганні павярнуць Украіну ад незалежнасці ў Саюз, падобна таму як гэта адбылося з Беларуссю.

У рэчышчы геастратэгічных разлікаў і пачаліся расійскія перамовы з палякамі аб будаўніцтве праз іхную тэрыторыю абходнога газаправода ў Еўропу, які дапамог бы скараціць пракачку расійскага газу праз Украіну амаль у два разы. ААТ «Газпрам» прапанаваў правесці газаправод-перамычку найкарацейшым шляхам – з Кобрына да славацкага горада Велке Капушаны. Мяркуецца, што гэты праект можа прынесці Польшчы прыбытак у 900 мільёнаў долараў на год і цалкам забяспечыць патрэбы мясцовага рынку ў газе.

Аднак супраць гэтага катэгарычна выказаліся палякі. Галоўным матывам адмовы стаў маршрут газаправода, які павінен пралягаць праз запаведнікі і нацыянальныя паркі, гэта значыць праз тэрыторыю, дзе небагата прамысловых аб'ектаў. Палякі прапанавалі альтэрнатыўны варыянт – праз Лодзь і Шлёнск, праз Познань і па тэрыторыі Чэхіі. Але ў гэтым выпадку даўжыня трубы павялічыцца на 400 кіламетраў, што не задавальняе «Газпрам». Кіраўнік газавай манаполіі Рэм Вяхіраў, па чутках, нават папярэджваў польскі бок, што калі не будзе прынятае ўзаемакарыснае рашэнне, дык візіт расійскага прэм'ера прыйдзецца перанесці на восень, калі ў Польшчы пройдуць парламенцкія выбары. Больш за гэта. Каб канчаткова пераканаць палякаў, Вяхіраў звярнуўся за дапамогай асноўных партнёраў расійскай газавай кампаніі па міжнародным кансорцыуме – нямецкіх фірмаў *Ruhrgas* і *Wintershall*, італьянскай *SNAM* і французскай *Gaz de France*. Яны адлюстроўваюць нацыянальныя інтарэсы ў патрэбах расійскага газу. Гэтак, немцы штогод імпартуюць 35 мільярдаў кубоў ямальскага «блакітнага паліва», італьянцы – 20 мільярдаў кубоў, французскія спажыўцы – 13,5 мільярдаў кубоў, чэшскія – 8, славацкія – 7,5, венгры – 7,5, польскія – 6 мільярдаў кубоў. Таму праблема з газаправодам выходзіць за межы расійска-польскіх адносінаў, за ёй стаяць інтарэсы магутных еўрапейскіх краінаў, па сутнасці, Еўрапейскага Саюза. Зразумела, што зацікаўленасць у газе «прымушае» думаць пра адно: каб па маршруце газаправода было не столькі справядліва, колькі спакойна. Напярэдадні візіту Касьянава камітэт экспертаў міжнароднага кансорцыума па акрэсленні трасы транзітнага газаправода, як і варта было чакаць, падтрымаў варыянт, прапанаваны расійскім бокам. Такім чынам, пад двайным ціскам Польшча можа «добраахвотна» схіліцца да вяхіраўскага маршруту газавай ніткі.

Між тым, пагрозліва выглядаюць і перспектывы атрымання Польшчай абумоўленага аб'ёму газу за транзіт па газаправодзе Ямал – Заходняя Еўропа. Па дамоўленасці з Расіяй вызначаныя для Польшчы пастаўкі блакітнага паліва павінны ўзрастаць да 2010 года. Агульная прапускная здольнасць дзвюх нітак гэтага газаправода складае 67 мільярдаў кубоў на год. У красавіку мінулага года была здадзеная першая нітка трубы, хоць польскі бок недафінансаваў 270 мільёнаў долараў для будаўніцтва кампрэсарных станцыяў. Цяпер для «Газпрама» на адну праблему пабольшала. У Варшаве намагаюцца ўвесці падатак на пракачку газу. Відавочна, што праект стане значна даражэйшы: расійскія эксперты лічаць, што «дадатак» складзе 580 мільёнаў долараў.

Ад таго, як вырашыцца газавае пытанне, залежаць не толькі эканамічныя пытанні. Яно дае магчымасць праводзіць больш актыўную знешнюю палітыку ў Еўропе і, што не меней важна, значна ўплываць на палітычныя настроі Украіны. Эканамічнае паслабленне апошняй безумоўна пойдзе на карысць інтэграцыйным працэсам, якія праводзіць Расія для адраджэння той ролі, якую меў раней СССР.

Канчатковае рашэнне яшчэ не прынятае, але гэта адносіцца толькі да маршруту газавай ніткі па тэрыторыі Польшчы. Будзе ён карацейшы ці даўжэйшы – пытанне ўжо тэхнічнае. Але эканамічна і палітычна на Украіну накідваюць ласо. Якую карысць атрымае з гэтага Беларусь, пакуль ніхто не гаворыць.

Павел БАРАНОЎСКІ

Высокая зорка натхнення

Сёння – 120-я ўгодкі з дня нараджэння Івана Луцкевіча

Кожнаму чалавеку запаляецца пры нараджэнні зорка, хто шануе гэтак нябеснае ззянне, шмат паспявае зрабіць цікавага для сябе і карыснага іншым. З імем Івана Луцкевіча злучаныя найменш чатыры шаноўныя справы, якія назаўжды аздобілі беларускую гісторыю мінулага стагоддзя. Ён – адзін з арганізатараў Беларускай Рэвалюцыйнай Грамады, пачынальнік газеты «Наша Ніва», стваральнік музея беларускіх старажытнасцяў і беларускай гімназіі ў Вільні. Ён быў сярод тых, хто абвяшчаў дзяржаўнасць Беларусі 25 сакавіка 1918 года.

Іван Луцкевіч паходзіў з шляхецкай сям'і старажытнага беларускага герба Навіна на Міншчыне. Яго бацька быў вайсковым капітанам, удзельнічаў у Крымскай вайне, меў за баявыя заслугі крыжы св.Георгія і св.Ганны. У шасцідзесятых гадах бацька арандаваў маёнтак пана Вайніловіча ў Тарасевічах Бабруйскага павета. Там завязалася яго знаёмства з Вінцэнтам Дуніным-Марцінкевічам, які жыў па суседстве і прысвяціў яму верш, напісаны ў беларускай мове. Родны дзядзька Івана Луцкевіча Сцяпан удзельнічаў у паўстанні 1863 года, патрапіў у палон і быў расстраляны царскімі карнікамі ў Мінску – на тым месцы, дзе цяпер знаходзіцца чыгуначны вакзал.

Маці Івана, Зофія Лычкоўская, таксама паходзіла з шляхецкай сям'і, якой належаў фальварак Ракуцёўшчына, слынны цяпер сваімі паэтычнымі святамі. Яшчэ Лычкоўскія мелі спадчынны дом у Мінску на Садовай каля Свіслачы. У Ракуцёўшчыне летам 1911 года два месяцы быў госцем Максім Багдановіч, які прыехаў туды па запрашэнні братоў Івана і Антона Луцкевічаў да іхняга дзядзькі.

У Мінску, яшчэ вучнем гімназіі, Іван пасябраваў з вядомым калекцыянерам і археолагам, значна за сябе старэйшым Генрыкам Татурам. Іх размовы і, відаць, калекцыі, што збіраў Татур, сталі штуршком да заняткаў роднай гісторыяй і захопленасці да паступлення ў Археалагічны інстытут у Пецярбургу.

Тут юнак сыходзіцца з сацыялістамі-рэвалюцыянерамі, знаёміцца з сёстрамі Ізмайловіч з Мінска, добра вядомымі з іх дзейнасці падчас рэвалюцыі 1905 г. Старэйшая з сясцёр, Кацярына, была расстраляная ў лютым 1906 года ў Севастопалі за замах на карніка рабочых адмірала Чухніна. Другая, Аляксандра, перасьледавалася бальшавікамі як эсэрка і была расстраляная ўжо нкусаўскімі карнікамі 11 верасня 1941 года са 170 іншымі палітвязнямі ў Арлоўскай турме. Першы раз сёстры былі арыштаваныя вясной 1903 года за падрыхтоўку першамайскай дэманстрацыі ў Пецярбургу. Тады трапіў у турму таксама Іван – ён зайшоў да сясцёр у кватэру, дзе яго чакала паліцэйская засада. Амаль усё лета 1903 г. ён прабыў за кратамі. Тут Іван Луцкевіч удзельнічаў у галадоўцы палітвязняў і дужа захварэў.

Магчыма, з пецярбургскай турмы і пачаліся сухоты, што напалову скарацілі яго ны век.

Увосень таго года пачынае дзейнічаць «Беларуская Рэвалюцыйная Грамада» (назва належыць Івану), якая паставіла мэтай змаганне за дэмакратычны лад, за нацыянальную свабоду для беларусаў.

17 кастрычніка 1905 года ў Мінску адбыўся расстрэл мірнага мітынгу на Прывакзальнай плошчы. Войскі і паліцыя забілі болей за 80 чалавек. Ініцыятарам крывавай расправы быў мінскі губернатар Курлоў. У адказ на злачынства мінскія эсэры супольна з грамадаўцамі падрыхтавалі замах на Курлова. Дом Луцкевічаў стаў канспіратыўнай кватэрай, дзе перахоўваліся зброя і боепрыпасы. Здзяйсняць замах Іван Пуліхаў і Аляксандра Ізмайловіч. Толькі праз гады стала вядома, што ім здрадзілі і жандары ведалі, хто, дзе і калі будзе кідаць бомбу і страляць. Іван Пуліхаў кінуў бомбу, якая з-за здрады не мела начыння і не магла выбухнуць.

Пуліхава за гэта павесілі на браме Мінскай турмы, Аляксандру Ізмайловіч прысудзілі да катаргі. Івану Луцкевічу разам з братам пад пагрозай арышту давялося ў пачатку 1906 года перайсці на нелегальнае становішча і перабрацца ў Вільню. Тут Іван Луцкевіч спрычыніўся да заснавання першай беларускай газеты – «Нашай Нівы». Другім захапленнем было вывучэнне гісторыі краю дзеля абгрунтавання права беларусаў на самастойнасць.

Гэта Іван Луцкевіч знайшоў праз 900 гадоў пярсцёнак князя Усяслава Полацкага. У яго ным зборы каштоўнасцяў былі Біблія Скарыны, Літоўскі Статут, беларускія стардрукі, летапісы, дзяржаўныя граматы ВКЛ у беларускай мове, калекцыя слуцкіх паясоў, старажытныя зброя і манеты, археалагічныя знаходкі з розных рэгіёнаў Беларусі, абразы, музычныя інструменты, шмат што іншае, што, дарэчы, паўплывала на свядомасць мноства людзей, якія кантактавалі з «Нашай Нівай» і заходзілі ў рэдакцыю, дзе гэтая калекцыя пэўны час захоўвалася.

А ў 1918–1919 гадах Луцкевіч дамогся дазволу на адкрыццё Беларускай гімназіі ў тых гістарычных базыльянскіх мурах, якія памяталі філаматаў і паўстанцаў 1863 года. Тут з лютага 1919 года і пачала працаваць Віленская беларуская гімназія.

У чэрвені 1919 года Іван Луцкевіч нарэшце выязджае на лячэнне ў Закапане ў Польшчу. Але вярнуцца дамоў яму не выпала – ён сканаў 20 жніўня.

А каб не збіраў бы ён беларускія рарытэты, не было б чаго рабаваць савецкім органам і закрываць музей у 1944 годзе. І гімназію не давялося б зачыняць. І не было б, магчыма, Беларускай Грамады. І не ведаў бы ніхто, што газета можа стаць цэнтрам культурнага і палітычнага аднаўлення. Шмат можа зрабіць адна асоба, калі верыць сваёй зорцы і ідзе па шляху, які асвятляюць нябесныя праменні.

Ева ВАРАНОВІЧ

Апальны кінематограф

У Беларусі, як за савецкім часам, напаўзабароненыя творы мастацтва. Напрыклад, у кінематографе гэта фільмы «На Чорных лядах» паводле Васіля Быкава і «Тутэйшыя» па п'есе Янкі Купалы, знятыя рэжысёрам Валерыем Панамаровым (ён вядомы яшчэ па такіх кінакарцінах, як «Дэбют», «Суседзі», «Траянскі конь», «Мудрамер»). Было ўсяго некалькі публічных паказаў гэтых стужак, а пасля – пралежванне па-за экранам. Вось што расказвае сам рэжысёр.

– Па-сапраўднаму публічна, гэта калі людзі купляюць квіток у кінатэатр і глядзяць фільм. Такога, на жаль, не было. Але за публічны можна ўважаць паказ «На Чорных лядах» у кінатэатры «Змена» пісьменнікам і настаўнікам беларускай мовы. Яшчэ адзін прагляд быў наладжаны ўвесну 1996 года ў Доме літаратара на Дзень абвяшчэння БНР. Але спачатку, калі арганізатары сеанса звярнуліся да тагачаснага кіраўніцтва кінастудыі «Беларусьфільм» на копію стужкі, то ім адмовілі. У наступным запыце было запатрабавана выкласці падставы адмовы, бо ніякіх законных перашкодаў для дэманстрацыі фільма не існавала. Адмысловы дазвол Дзяржрэгістра быў. Стужку ўсё ж далі. Фільм быў прананансаваны на 30-тысячным мітынгу на Дзень Волі, і перад сеансам каля Дома літаратара сабраліся прыкладна дзве тысячы чалавек, пры тым што зала там разлічаная на менш як паўтысячы месцаў. Людзі напоўнілі залу бітком: сядзелі на сцэне, стаялі ў праходах. Службы пажарнай бяспекі папярэдзілі, што ў такіх умовах фільм паказваць нельга, і давялося рабіць два паказы «На Чорных лядах» запар. Пазней я, мантажор і загадчык фільматэкі «Беларусьфільма» атрымалі вымовы за тое, мы ўзялі копію несанкцыявана, караці, скралі, бо нібыта аніякага дазволу на выдачу копіі не было.

– Спадар Валерый, наколькі я помню, не менш ажыятажны і скандальны рэзананс займеў і афіцыйны прэм'ерны паказ фільма ў кінатэатры «Масква»?

– Дакладней, была спроба паказу. Усё пачалося з таго, што міністэрства культуры не дало тады нават грошай на друк квіткоў і запрашальнікаў. Потым тройчы пераносіліся даты прэм'еры. І нарэшце, за дзень да яе раптам звоніць з «Беларусьфільма» і кажуць, што кінакопію фільма (яна, дарэчы, існуе ўсяго ў адным асобніку) з кінастудыі скралі. У выніку прэм'еру проста груба сарвалі. А да ўсяго нас з Васілём Быкавым яшчэ абвінавацілі ў тым, што гэта мы скралі копію – наўмысна, каб стварыць такім чынам нездаровы ажыятаж. А потым я даведаўся, што ў міністэрстве культуры быў выдадзены загад забараніць грамадскі паказ карціны да асобага распараджэння. Глядзелі не і ў прэзідэнцкай адміністрацыі. Тады Замяталін сказаў, што калі гэтую карціну паказаць, то «ўвесь свет узненавідзіць наш народ». Мы потым з Васілём Уладзіміравічам разважалі, які народ ён меў на ўвазе? Беларускі? Рускі? Хоць у фільме зусім няма таго, што на яго навешалі. Маўляў, ён парушае хрысціянскую запаведзь аб грэху самазабойства і «ўбівае клін паміж рускім і беларускім народамі». Але ж тут збольшага не паўстанне аднаго народа супраць другога, а паўстанне супраць сістэмы ўлады. Тым не менш, ужо шэсць гадоў, як «На Чорных лядах» знаходзіцца пад забаронай.

На чорных лядах

– Але трохі ён распаўсюджаны на відэакасетах, і пры жаданні пагледзець гэтую экранізацыю Быкава ўсё ж такі можна. Чаго не скажаш пра другі ваш фільм з пакуль што няўдалым лёсам «Тутэйшыя».

– Затое прэм'ера гэтага фільма, знятага ў 1992 годзе, у адрозненне ад «На Чорных лядах», у той жа «Маскве» адбылася. Дзякуючы таму, што ён ні на капейчыну не належыць дзяржаве. «Тутэйшыя» здымаліся на прыватныя грошы, на той час гэта 26,5 мільёна рублёў. У спонсара фільма дагэтуль захоўваецца і беларускамоўная, і рускамоўная копіі. Перамовы аб пакупцы дзяржавай у гэтага чалавека правоў на «Тутэйшых» вяліся. Праўда, пасля прэзідэнцкіх выбараў яны былі адразу ж згорнутыя. Уладальнік карціны кажа, што дачакаецца часоў, калі карціна будзе ўсё ж такі запатрабаваная, бо гэта – «Тутэйшыя», гэта – Купала. Між іншым, адзін паказ на тэлебачанні калісьці ўсё ж быў – на «НТВ плюс». НТВ хацела купіць і «На Чорных лядах», але ў нашым міністэрстве культуры адказалі, што такога фільма няма ў прыродзе. А наогул, калі я вазіў і «Тутэйшых», і «На Чорных лядах» у Маскву, там абсалютна нармальна ўспрынялі абедзве гэтыя карціны.

– Можна што здымаеце зараз? Ці апасаецеся зноў што-небудзь стварыць такое, што пакладзецца, як кажуць, на пыльную паліцу?

– Мне на працягу шасці гадоў амаль адкрыта давodзіць: «ты працы не атрымаеш». І не толькі мне. Нават калі бываюць на «Беларусьфільме» сустрэчы кінематаграфістаў з чыноўнікамі, то ў спіс прысутных Панамароў, Віктар Дашук, Дзмітрый Зайцаў і шэраг іншых не ўносяцца. Што да планаў, то якраз у чэрвені мусіць вырашыцца пытанне, ці захоча адна з замежных кампаніяў фінансаваць здымкі фільма «Мёртвым не баліць» паводле Васіля Быкава. Калі ўсё выйдзе ўдала, то можна будзе самым бліжэйшым часам і прыступаць да працы, бо сцэнарый ужо гатовы і ўхвалены самім пісьменнікам. Яшчэ даўно хачу зняць фільм па матывах «Брамы няўміручасці» Кандрата Крапівы.

– Спадар Валерый, а як вы ацэньваеце сённяшні стан «Беларусьфільма»?

– Ён мусіць вызначацца перш за ўсё тым, ці здымаюцца на кінастудыі фільмы? Іх практычна няма, хоць кажуць, што ў нас на 4-5 карцінаў штогод здымаюцца. Студыя ў яме. Без грошай. Памятаецe, як з-за фільма «У жніўні 44-га», з якім Пташук болей двух гадоў валтузіўся, вытворчасць усіх астатніх спынілі. Фінансавання «Беларусьфільму» праз міністэрства культуры яўна недастаткова, спецыялістаў паскарачалі-перaскарачалі. Нікіфараў і Рыбараў выйшлі з Саюза кінематаграфістаў, з'ехалі і здымаюць нешта ў Расіі. А што, Дабралюбаў горш за Пташука? Між тым, за гэтым стрэйшым пакаленнем змены ў сярэднім пакаленні няма, а ў малодшым – амаль няма. Кінастудыя жыве звычайна за кошт здымання фільмаў. А калі яны не здымаюцца, за кошт чаго жыць? За кошт таго, што кабінеты і пакоі паздавалі ў арэнду розным фірмам, а павільёны пад здымкі іншым? Дык гэта не такія вялікія грошы, якія трэба.

– Што, на вашую думку, павінна ўяўляць з сябе зараз нацыянальнае кіно, пра патрэбу і планы стварэння якога багата кажуць і ў мінкультуры, і на «Беларусьфільме». Напрыклад, ці якасці нацыянальнага беларускага кіно спрабавалі падаць пташукоўскі блокбастар...

– Падзеі на мяжы Беларусі і Польшчы – вось і ўсё, што там нацыянальнага. Калі гаварыць, пра нацыянальнае кіно, то перш за ўсё беларускім павінны быць аўтар сцэнарыя і рэжысёр, па магчымасці акцёры, бо як ты будзеш здымаць ці граць, калі не ведаеш мовы, літаратуры і гісторыі, калі народ не ведаеш. Паколькі кінастудыя лічыцца нацыянальнай, то ў партфелі сцэнарыяў, прынамсі, тры чвэрці ад іх павінны належаць беларускім аўтарам. Таго ж Быкава яшчэ можна ставіць гадоў дзесяць.

– А якія стужкі 20-га стагоддзя вы б назвалі лепшымі нацыянальнымі фільмамі?

– Вядомае і добрае беларускае кіно – тое, што звязанае з вайной, нездарма «Беларусьфільм» дагэтуль называюць «Партызанфільмам». Назваў бы «Людзі на балоце» Турава, «Дзікае паляванне караля Стаха» Рубінчыка. Сюды аднёс бы, відаць, і «На Чорных лядах», і «Тутэйшых». А так нешта ўсё ў галаве круціцца вакол фільмаў на ваенную тэму. «Дзяўчынка шукае бацьку», «Гадзіннік спыніўся апоўначы»... Беларусь тады знайшла сваю нішу, а паколькі мы больш за ўсіх пацярпелі ад вайны, гэта было натуральна, у фільмах была праўда.

– А ці не занадта ў беларускім кіно ваенна-сялянскага ўхілу, дзе і вонкавая, і зместавая шляхецкасць, калі так можна сказаць у дапасаванні да кінематографа? Чаму не зважаецца, што гісторыя Беларусі не абмяжоўваецца мінулым стагоддзем? Дзе фільмы кшталту «Пана Тадэвуша» Анджэя Вайды ці таго ж «Сібірскага цырульніка» Мікіты Міхалкова?

– Пташук меў намеры ставіць «Вітаўта», але калі падвярнуўся з блаславення Лукашэнкі варыянт экранізацыі рамана У.Багамолава, адразу ўзяўся за яго. Па-першае, на «Беларусьфільме» замала добрых сцэнарыяў і няма грошай на падобныя гравасткія кінапраекты, а па-другое і галоўнае, у дзяржавы няма на тое адпаведнага жадання.

Гутарыў Кірэй МАНУЙЛА

Гладыятар

Самы слынны фільм апошняга часу дубліраваны ў беларускай мове

У эпоху праўлення вялікага Маркуса Аўрэліюса Рымская імперыя захапіла амаль усю Эўропу. Не скарылася толькі невялікая частка нямецкіх плямёнаў. Вырашальная бітва павінна адбыцца на беразе Дунаю. Генерал чакае ганца, які быў адасланы да ворага з прапановаю здацца, каб пазбегнуць крыві. Максімус не прагне знішчэння чужых плямёнаў – ён і сам паходзіць з калоніі. Узгадаваны на рымскіх прынцыпах дэмакратыі, ён шчыра верыць у тое, што несе грубым варварам дабро цывілізацыі.

Даведаўшыся, што варвары адсеклі ганцу галаву, Максімус загадвае сваім жаўнерам «абрынуць пекла на галаву ворага». У Рым Максімус вяртаецца пераможцам.

Тым часам, стары Маркус Аўрэліюс цалкам расчароўваецца ў сваім сыне – жорсткім, разбэшчаным гультаі. Імператар усё часцей задумваецца над тым, каб зрабіць Максімуса сваім спадкаемцам. Зразумела, Камодс пойдзе на ўсё, каб не страціць трон...

Урад думае пра гімн

Адміністрацыя прэзідэнта сумесна з Саветам міністраў разглядаюць самыя розныя варыянты вырашэння застарэлай праблемы з новым дзяржаўным гімнам Рэспублікі Беларусь. Створаная гадоў дзесяць таму яшчэ ў Вярхоўным Савеце камісія не здолела нічога прыдумаць, і па сёння беларускі гімн уяўляе сабой твор сталінскіх часоў, але без словаў. Міністр культуры Леанід Гуляка, выступаючы ў Палаце прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу, паведаміў, што існуе тры варыянты, над якімі зараз раздумваюць высокія чыноўнікі.

Першы варыянт – радыкальны – прадугледжвае арганізацыю рэспубліканскага конкурсу па стварэнні новага тэксту і новай музыкі дзяржаўнага гімна. Другі варыянт разлічаны на сціплае абнаўленне – на старую музыку Н.Сакалоўскага напісаць новы тэкст. Для гэтага, сказаў міністр, можа быць створана дзяржаўная камісія, у якой будуць разглядацца прапанаваныя паэтамі тэксты. Трэці варыянт традыцыйны – дзяржаўны заказ на новы тэкст гімна некалькім вядомым прафесіяналам. Хутчэй за ўсё апошні варыянт і будзе ўхвалены, бо прафесіяналы напішуць тое, што трэба заказчыку, у дадзеным выпадку адміністрацыі прэзідэнта і Савету міністраў. Такім чынам, да «новых» сцяга і герба дадасца і новы стары гімн.

Алесь КАЗЛЮКЕВІЧ

Радыкальная эканомія электрычнасці

У амерыканскім горадзе Дэтройце ў бліжэйшы час будзе пракладзеная электрамагістраль, якая выкарыстоўвае феномен звышправоднасці. Першыя 400 метраў звышправоднага кабелю ўжо пракладзеныя ў раёне электрастанцыі Дэтройт Фрысбі ў цэнтры горада. Кабель распрацаваны сумесна амерыканскай і італьянскай фірмамі. Асабліваясць новага праваднікá крыецца ў тым, што ён болей чым у 7 разоў лягчэйшы за звычайны электрычны кабель, больш гнуткі і не мае электрычнага супраціву. Гэтая апошняя якасць дазваляе перадаваць электраэнергію практычна без стратаў. На думку эксպертаў кампаніі «Дэтройт Эдысан» новы кабель дазваляе ўтрая павысіць эфектыўнасць работы электрычных сетак.

Ігар ХАРКЕВІЧ

Атрута, за якую плаціш сам

Штогод паленне цыгарэтаў становіцца прычынай смерці 4 мільёнаў чалавек у свеце, бальшыня (65 працэнтаў) з гэтай колькасці прыпадае на развітыя краіны. Гэтакая змрочная статыстыка прагучала на міжнародным семінары дактароў-пульманолагаў, які адбыўся ў італьянскай сталіцы. Толькі ў Еўропе колькасць ахвяраў тытунёвай атруты штогод сягае за 650 тысяч чалавек. На думку медыкаў, неабходна інтэнсіфікаваць кампанію супраць звычкі да табаку і прыцягнуць увагу насельніцтва да небяспекі пасіўнага палення, калі ахвярамі становяцца людзі, якія знаходзяцца паблізу курцоў. Адначасна спецыялісты падкрэслілі важнасць больш актыўнага выкрывання наступстваў гэтай шкоднай прызвычаенасці.

Сярод заходнееўрапейскіх краінаў па распаўсюджанасці звычкі да палення першае месца займае Грэцыя – 40 працэнтаў насельніцтва. А вось у Швецыі доля курцоў складае ўсяго 20 працэнтаў.

Эксперты выказалі трывогу, што шмат у якіх краінах моладзь пачала прызвычайвацца да цыгарэты з больш ранняга ўзросту: калі 15 гадоў таму самымі юнымі курцамі лічыліся 16-гадовыя, дык цяпер планка знізілася да 13 – 14 гадоў. Трывожыць дактароў і распаўсюджанне гэтай небяспечнай для здароўя звычкі сярод жанчын.

Па прагнозах спецыялістаў, пры захаванні сённяшняй дынамікі распаўсюджвання курэння ў 2020 годзе ад тытуню штогод будуць паміраць каля 10 мільёнаў чалавек – насельніцтва сярэдняй дзяржавы.

Віка ФЕДАРОВІЧ

Халодны душ на Сожы

Перавага ў два мячы, якой хаця і дабілася жаночая зборная Беларусі па ручным мячы супраць нацыянальнай каманды Нідэрландаў, аказалася недастатковай дзеля таго, каб трапіць на чэмпіянат свету ў Італію.

Перамога ў Гомелі з лікам 26:24, на жаль, не была раўназначнай поспеху галандак тыдзень таму ў Ратэрдаме, дзе яны пераадолелі падапечных Леаніда Гуско з больш «аўтарытэтным» лікам – 32:26.

А згодна з арыфметыкай двухраўндавых адборачных сустрэчаў, няўдачніцамі сталі менавіта беларускія спартсменкі.

Было зроблена, мабыць, усё магчымае дзеля такой патрэбнай перамогі. Пяць дзён зборная трэніравалася ў мясцовым Палацы спорту, кожны з іх быў распісаны літаральна па імгненнях, з камандай працавалі псіхолаг, дзесяткі разоў вывучаўся па відэастужцы пройгрыш.

Праўда, як паскардзіўся Леанід Мікалаевіч, не абышлося і без лыжкі дзёгцю: гарадскі раён абласнога цэнтра, дзе знаходзіцца гасцініца «Сож» і спартыўная пабудова, застаўся па нейкіх прычынах без гарачай вады, і ўвесь цвет беларускага жаночага гандболу вымушаны быў, як і простыя жанчыны з вёскі, стаяць у чарзе і грэць сабе ваду ў тазіках на камянях лазні.

Але такія звыклыя нават і для сталіцы «дробязі» наўрад ці сапсавалі настрой нашым дзяўчатам, якія прызвычаіліся ўжо і не да таго. Яны імкнуліся ў бой. На думку галоўнага трэнера, павінен быў дапамагчы і той факт, што большасць «зборніц» нарадзілася якраз на Гомельшчыне ці ў свой час гуляла тут, таму падтрымка «родных сцэнаў» была гарантаванай. Галандкі, бадай, празнаўшы пра гэтую «тэхнагенную катастрофу» ў самым цэнтры Еўропы, не вельмі спяшаліся ў госці і прыляцелі пазней. Як вызначылася, гэта была далёка не апошняя хатняя загатоўка саперніцаў.

Беларускі гандбол: смех скрозь слёзы

Разам з імі на матч з'явілася цэлая спецыяльная навуковая брыгада з рознымі камп'ютэрамі і іншым тэхнічным абсталяваннем.

Незвычайны пачатак гульні а 10 гадзіне раніцы – так і не змог разбудзіць трохсоттысячны мегаполіс, і толькі самыя фанатычныя аматары ды сваякі, чалавек пад 700, прыйшлі ў палац.

Мінус шэсць мячоў, якія прайгравалі нашыя гандбалісткі пасля матча на выездзе, дыктавалі стратэгію і тактыку паядынку. Ён пачаўся вельмі нервова, але з пятай хвіліны да апошняй, 60-ай, у ліку вялі толькі беларускі. Пасля першай трэці матча яны наблізіліся да запаветнай лічбы – 12:7. Удала гулялі ў варотах Наталля Петракова, свае бамбардзірскія здольнасці дэманстравалі Раіса Ціхановіч і Ірына Калпакова. Толькі неяк насцярожвала «бяззубасць» іншых палявых гульнякоў, але на перапынак сапернікі адправіліся пры лічбах на табло (якое дарэчы, двойчы сапсавалася ў ходзе сустрэчы) 15:10 на карысць нашай зборнай. Адпачнем на некаторы час і мы.

...У перыяд падрыхтоўкі да адборачнага алімпійскага турніра за пуцёўку ў Аўстралію галандская каманда здзівіла ўсіх. Яе настаўнік – Берт Баўэр – у мэтах паляпшэння гульні прапанаваў федэрацыі незвычайную спартыўную акцыю, якая мела нават сваю кодавую назву «Аранжавы план». Дык вось, прытрымліваючыся яго цэлы сезон, зборная праводзіла спецыяльныя трэніроўкі, прапаршлыя зборы, правяла больш за 20 таварыскіх сустрэчаў, адным словам, патраціла значную колькасць грошай.

Сваю пуцёўку ў Сідней яна так і не набыла, прайграўшы ў адборачных матчах моцным югаслаўкам, але затраты, як бачым, зараз пачалі сябе акупляць. Яшчэ адным ноу-хау «аранжавых», а яны лічацца ў гандбольным свеце заканадаўцамі моды, стала і такая навінка.

У ходзе кожнага паядынку за ім вельмі пільна сочыць вось гэтая спецыяльная група, якая ў момант відэаздымак, праз камп'ютэр, не толькі атрымлівае каштоўную інфармацыю, тэхніка-тактычныя выкладкі, а, што больш важней, выдае рэкамендацыі, як лепей гуляць далей, вызначае моцныя і слабыя бакі ў саперніцаў і прапануе бадай гатовы рэцэпт перамогі.

Па спецыяльнай сувязі, праз навушнікі парады атрымлівае галоўны трэнер Берт Баўэр і ўносіць, канешне, карэктывы ў гульню сваіх выхаванцаў. Відавочна, у супрацьстаянні камп'ютэра і чалавечага «на вока» бачна перавага тэхнікі. У час перапынку настаўнік гасцей мог разважліва ацаніць ход гульні. Без гэтага не абышлося.

Другі тайм стаў больш удалым для галандак. Ужо праз дзесяць хвілінаў лік скараціўся да мінімуму – 16:15, і, хаця да заканчэння гульні заставалася шмат часу, стала зразумелым – нашыя страцілі ніці гульні.

Саперніцы добра ўявілі сабе, адкуль ідзе найбольшая пагроза да іх варотаў (Калпакова ды Ціхановіч), і хутка «прыкрылі» іх. Не пайшла гульня ў 20-гадовай Крысціны Сватко, лепшай у першай сустрэчы, а намаганні Тацццяны Сіліч, Алы Матушковіц, Ганны Галынскай былі ў той дзень недастатковымі.

Усё ж за пяць хвілінаў да заканчэння з'явілася нейкая надзея на пасляховы фінал пры ліку 25:21, але, як высветлілася, ход гульні кантраляваў не Гуско, а Баўэр.

Апошні свісток арбітра з Даніі зафіксаваў перамогу беларусак – 26:24, але шчаслівыя ў гэты момант былі гандбалісткі з Галандыі. «Аранжавы план» даў, нарэшце, свае плады.

Уладзімір ДАЎЖЭНКА

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 28 мая — 3 июня

Астропрогноз отражает общий природный социально-психологический фон наподобие прогноза погоды. Индивидуальное прогнозирование строится на точных данных: учитываются день, месяц, год, место и время рождения человека.

Овен. Вы возвращаетесь к идее, имеющей отношение к образованию или упрочению социального положения, вероятно — связанными с отъездом в дальние края. Похоже, что срок ее реализации — все лето. Если вы думаете, что с понедельника пора начинать эту новую жизнь, то ссора или разногласия на пустом месте несколько снизят ваш пыл. Кто-то начинает «гоняться за двумя зайцами» в личной охоте.

Телец. Вы слегка забываетесь в понедельник и лишаетесь по мелочи денег. Ну, разве что на лекарства имеет смысл потратиться. Вопросы самопознания и мировоззрения для вас приобретают особый смысл, есть повод закопаться в литературе и пополнить свой духовный потенциал. В субботу могут всплывать подводные течения в отношениях, постарайтесь не баловаться с огнем и острыми предметами.

Близнецы. Вы готовы сорваться на крик в понедельник, но ведь и соперники попадаются не из пугливых. Мечта побывать в дальних странах воплощается в разных формах, а у кого-то — в телевизионной мании путешествий. Как знать, кто-то по дружбе окажет содействие или в приобретении путевки, или в открытии кабинетов власти. Поклонник выходит из лабиринтов и признается в любви в субботу.

Рак. Новости в понедельник о том, что близкий человек готов составить конкуренцию или внести перчика в жизнь, вряд ли повысит жизненный тонус. Во второй половине недели не исключен неожиданный взлет в карьере. Вы попадаете в кадр. Как знать, а вдруг и по службе помогут с квартирой, а за лето вы предпримете необходимые шаги в данном направлении.

Лев. Собственный ребенок откидывает номера в понедельник, но ситуация уж больно двусмысленная и опасная для какого-либо вмешательства. Зато с супругом вы способны достичь вершин блаженства. Если есть вопросы к начальству, то во второй половине недели имеет смысл обсудить их в дружеской, лучше неформальной, обстановке. Да и в обществе к вам настроены благожелательно.

Дева. Вы разрываетесь между двумя возможностями заработать деньги или двумя домами в понедельник. Однако эти заботы могут оказаться слишком мелкими, а ссоры — мимолетными. На работе довольно гладко все получается, к вам прислушиваются и подыгрывают. Можно задуматься и о здоровье, спокойствии, уединенном труде, когда никто не мешает. В субботу в родном доме намечается прибыль.

Весы. В понедельник автомобиль лучше оставить на стоянке и педантично соблюдать правила дорожного движения. В спокойной обстановке вы заняты творческим процессом, приятной работой, есть даже шанс привести в порядок нервную систему. В четверг или пятницу намечается встреча с очень симпатичным и интересным вам человеком. Кто-то даже подумает, что это судьба.

Скорпион. Не исключено, что в понедельник кто-то задумает покопаться в вашем кармане. Во всяком случае, лучше следить за бюджетом и не бросать денег на ветер. Во вторник или среду гости, как солнце, осветят ваш дом. Семейных праздников прибавляется по самым неожиданным поводам. К субботе кто-то возвращает долг или подкидывает хорошую идею летних заработков.

Стрелец. Вы с трудом удерживаете равновесие в отношениях с партнерами или супругом в понедельник. Как бы ни получилось так, что с досады кто-то решит воспользоваться легким вариантом любви. Для вас открываются неплохие перспективы блеснуть эрудицией и сорвать аплодисменты благодарных слушателей. Во второй половине недели может состояться отличный отдых в интересной компании.

Козерог. В понедельник вокруг вас слишком конфликтная атмосфера, как бы не было сбоев в здоровье из-за того, что не вовремя попали под горячую руку. Недавно сделанная работа может потребовать коррекции, и как бы за это «не досталось на орехи». В материальном положении неожиданные сдвиги к лучшему. По меньшей мере, получите подарок, что тоже неплохо. Кто-то вас любовно опекает в субботу.

Водолей. В понедельник кто-то вас разыгрывает, вы способны попасть в какую-то абсурдную или двусмысленную ситуацию. Но не играйте с огнем. Проявляются платонические настроения по отношению к объекту любви. Хотя не исключено, что к вам будет питать подобные чувства довольно массовая аудитория во второй половине недели. В это время имеет смысл идти ва-банк, не бояться кардинальных перемен.

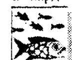

Рыбы. В понедельник придется держать отчет перед родными и близкими за свое расточительное поведение. Хорошо бы не распаляться в спорах, не портить имущество по мелочам. В принципе, отличное время поискать уединения где-нибудь на природе, сменить городскую суету на тихую обстановку. Поездка в субботу способна принести коммерческий успех или дополнительный запас сил в жизненной борьбе.

Галоўны рэдактар **Павел ЖУК**

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1714 Нумар падпісаны ў друк 27/05/2001 (15:00) Наклад – 9.160